

Pametna beseda gg. naročnikom, odjemalcem in prijateljem "Gl. Sv."

Veliko pisem prihaja na uredništvo, kakor tudi na upravištvo "Glas Svobode". Eni prosijo, da lista ne vstaviti, da si priznavajo, da je njih naročnina potekla ter, da bojo isto ponovili kakor hitro zopet dobé delo.

Pisma družih izražajo, da so z gradivom pisave strinjajo. "Le neustrašeno naprej", želeč mu najboljši uspeh, in da bi prej ko mogoče dvakrat na teden izhajal. Zopet drugi so, kojim je list preradikalen, in da si so socialisti se ne strinjajo več z pisavo, očitajoč mu, da je list zašel iz prave poti socialnega mišljenja. In zopet drugi, koji bi radi samo zapovedovali pri listu.

Vse to je dobro, mi smo veseli takih pisem, in se kolikor možno tudi ravnamo po njih; ali še tako dobri nasveti, kritike in priporočila ne plačajo računov za tiskanje in, da se list vzdržuje, za to je treba denar.

23. okt. t. l. je 4 leta odkar je zagledala prva številka "Glas Svobode" beli dan. V tej dobi je bil "Glas Svobode" vedno neustrašen bojevnik za koristi in pravice slovenskiga delavskega naroda v Ameriki, in neustrašen bojevnik proti vsem delavcu škodljivim nameram.

To ostane tudi v prihodnje, kajti svete so nam dolžnosti, ki smo jih prevzeli.

Glas Svobode je in ostane oznanjevalec socialnih idej, paladim slovensko-socialnodelavskega, kulturnega in gospodarskega napredka, prvoborilec za vse, kar je delavstvu potrebno in koristno.

Zase ne iščemo ničesar, ne časti, ne dobička.

Zavedamo se, da opravljamo vzvišeno funkcijo: Naša naloga je boj za pravico in resnico in za javni blagor vseh ljudi. In to nalogo bomo izvrševali, naj nas sovražniki še tako preganjajo.

Obračamo se pa do somišljenikov, do vseh onih, ki so jim sveta načela, katera mi zastopamo, naj nas podpirajo z sodelovanjem in naročbami.

Na površju, z izdajanjem Glas Svobode se držimo že, kakor smo zgoraj omenili štiri leta, in to v najtežjih okoliščinah. In da smo se toliko časa vzdržali je čudež, sosebno če pomislimo na vedno preganjanje.

Najprvo spustili so se kranjski farji kot izstradani volkovi nad nas, boj je bil ljut, a pravica je zmagala, ker tako pošteno smo jih otepli da se neupajo več iz svojih brlogov na svitlo.

Glas Svobode bojeval je najljutejši boj v obraz vsem nasprotnikom, hinarvecem in obrekovalcem. Tudi danes imamo neke dvomljive vrste "socialiste" v Chicagu, ki delajo na vse mogoče načine pokončati list, ali pa ga po njih nazorih vtihotapiti — vkrasti, vse to pa ker se list ne vjema več z njihovimi "socialnimi idejami v anarhizem", pa vspeli niso in nigrar ne bojo.

Vsekakor pa se zrak nad nami čisti in bistri, in rojaki delavci se čim delj bolj zavedajo in oklepajo svojega glasila Glas Svobode, ki še stoji in stal bode. Tudi si je v tem času pridobil veliko prijateljev, dovolj pa ni, da le ti zvesti prijatelji storé vse delo. Delavcev moramo imeti več, več delavcev in agitatorjev.

Glas Svobode boje stal. To je najhujši poraz onim, ki mislijo še v nadalje zgubljati svoje energije v tem boju, hranite raji svoje energije za socializem ako imate še kaj zavednosti v sebi.

Glas Svobode bode tudi zanesljiva prinašal najboljša zdravila — socializma. Zapomnite si to hinavel! Onim ps, ki verujejo v Glas Svobode in za svoto svobodo za koje se bojuje, prosimo in pričakujemo pomoči. Vsakteri

lahko nekaj stori. Oni koji so zaostali z naročnino naj isto v najkrajšem času ponové in še družih pridobé, priporočajte list svojim prijateljem, pospešujte kupeljo onih tvrdk ki oglašujejo v listu itd.

Nepričakujte pa, da Vam bodedo pisali na dom. Naša moč in naše finance so omejene. Mi vsi delamo "overtime", in delamo trdo. Opozarjamo Vas lažje z tem kot ščim drugim. Mislite si, da to tudi Vas zadene.

Tudi od Vas bi radi slišali, zapomnite si pa, da lepa nasvetujoča pisma nam dajejo pogum denar pa plača delovce, najem in račun.

Izdajateljstvo "Glas Svobode".

Razgled po svetu.

Iz rusko-japonskega bojišča.

Mirovno pogodbo meji Rusijo in Japonsko so 16. t. m. podpisale vlade, kakor je bila sklenjena, in se je javno tiskala v Petrogradu in v Tokio.

M. Terautehi, japonski vojni minister je ob enim izdal povelje svoji armadi na bojišču, da se vzdrži vsacega napada ker je pogodba vladno sprejeta, potrjena in podpisana.

Rusija.

Pomožni policijski načelnik Ossowsky, v Kičineff-u je umorjen. Krvoželjež je bil odgovoren za klanje židov že od l. 1903, in za izgrede zadnjih časov.

Od 16. t. m. ko se je mirovna pogodba mej rusko-japonsko vlado podpisala, je tudi v mestu Odesi vojno stanje končano.

Japonsko.

G. Hayasi, japonski zastopnik v Koreji, je odpotoval v Tokio, da sklene z japonsko vlado bodočnost Koreje. Hayasi priporoča proklamacijo vrhovnega japonskega pokroviteljstva čez Korejo.

Japonci bi pa najraje videli, da bi puče vlade odpoklicale svoje zastopnike iz Koreje, in da bi diplomatsko obvevanje z Korejo v Tokio sami razvijali. Korejski cesar in njegovi pristaši pa nasprotno zahtevajo narodno zastopstvo v tujemstvu kakor tudi doma, in neposredno obvevanje z ptujimi poslanci v Seoulu.

Japonska je priklopila svojemu bojnemu brodogovju enajst zaplenjenih vojnih ladij, in sicer šest bojnih ladij, dve oklopnici, eno križarko, dve najnovejše križarke in še nekoliko manjših ladij. Vse te ladje je zaplenila v vojni od Rusije.

Avstrija.

Ogrski ministerski predsednik Fejervary in avstrijski minister notranjih zadev Kristoffy, sta bila od cesarja v avdienci sprejeta; razgovarjalo se je o položaju na Ogrskem. Poneje je bil poklican na dvor ogrski justični minister Lanyi, kateri se je mudil cele tri ure pri cesarju.

Razgovarjalo se je o splošni volilni pravici, a cesar se še ni odločil.

Na ogrskem pa so se razburjeni duhovi nekoliko pomirili upajoč, da se boče vlada vendar le vdala njihovim zahtevam.

Krvavi izgredi v Brnu.

Brno, 3. oktobra. Brutalno nemško izzivanje povodom shoda je zbudilo pri večini češkega prebivalstva ljut odpor, ki je prikipel do vrhunca, ko je zvedelo, da so nemški vojaki pred "Češko besedo" z bajoneti zakdali popolnoma mirno stoječega Čeha Pavlika. Od dveh bajonetov prebuden se je zgrudil na tla, a 19letni kadet Tomann je še na tleh ležečega udaril s sabljo. Čehov se je lotila nepopisna razburjenost. Razobesili so na "Besedi" črne zastave ter priredili velikanske demonstracije. Orožniki in policaji jim niso mogli zastaviti pota. Demonstrantje so razbili nemško knjigarno Winecker in zbirališče nemških razgrajšev, kavarno "Thonet-

hof". Poklicana je bila cela vojaška posadka. Vojaki so z bajoneti naskočili demonstrante. Pri cerkvi Sv. Jakoba so orožniki streljali ter nekega demonstranta nevarno ranili. Obenem so bili v predmestjih veliki izgredi, da je moralo vojaštvo hiteti tja. Položaj je skrajno kritičen.

Italija.

Potresi v Calabriji se še vedno ponavljajo. Velika deževja provzročujejo pa še večjo škodo. V sled katerega se je že več hiš porušilo.

Švedsko norveški spor je rešen.

Konferenca za poravnavo med obema državama, ki se je vršila v Karlstadu, je končana in med oboje stranskimi delegati je dosežen sporazum. Položaj je bil nekaj časa nevaren, a norveški zastopniki so pokazali, da znajo biti ne le odločni, temveč tudi razumni. Večnim prijateljem vojne so se računski pokvarili.

Volitve v državni zbor "Riksdag" na Švedskem so se ravnokar končale. Brzojavna poročila naznanjajo, da nova izvolitev bode hud udarec za Riksdag. Socialisti so dobili 14 mandatov, oziroma so jih pridobili deset.

Nemčija.

V Bremenu se je pričela četrta konferenca za iztrebitev trgovine z dekleti. Vdeležitev je jako živahna in mnogobrojno zastopana, pričakovati je le dobrega uspeha. Nujni poziv na vse vlade je vzbudil veliko zanimanja; želeli je, da bi se čim preje naredil konec te nesramni trgovini, najnesramnejših vsih činov človeštva.

Socialisti so predložili mestnim odbornikom privolitev pol milijona mark v podporo stavkajočim delavcem.

"Vorwärts" naznanja, da je August Bebel podelil ne davno podedovano svoto 45,000 mark za socialne agitacije.

V Sassen, kjer se nahaja svetovno znana Krupova tovarna za topove, oddali so socialisti 28,726 glasov, napram vladnega pritiska nasproti socialistom. Pred dvema letoma so socialisti oddali 22,000 glasov, torej le 6,726 glasov več. Sredna ali državna stranka je dobila 35,500; in nacionalisti 17,856 glasov. Ako še vpoštujemo, da so se Burgoisti vsi združili v skupno falango proti socialistom.

Afrika.

Klanje v nemških kolonijah v vzhodni Afriki se še vedno nadaljuje. Kakor Nemei zatrjujejo se je najdajati, da divjaki v kratkim podležejo nemški sili.

Iz druge strani se pa čuje od vstave Herarov v angleških kolonijah. Randi so hoteli razdajati Ugando železnice. Ljuti boji med deželani in angleškimi vojaki so se baje vršili.

Pač dvomljivo, da bode kmalu konec morije.

Socialne zmage v Franciji.

Iz Pariza se piše: 15. t. m. so se vršile volitve v raznih mestih francoske republike, katere so se za socialno stranko jako ugodno iztekale. V Toulousi so se imeli voliti trije občinski svetovalci; vsi trije sedeži so bili do sedaj od radikalcev zasedeni.

V nedeljo so pa zmagali kandidatje socialne stranke, in sicer z 11,774 glasovi, nasprotniki pa so dobili le 8,500 glasov. Zraven pa se mora pomisliti, da reakcija ni nobenega svojega kandidata postavila.

V Nevers-u, čisto deželnem okraju, v katerem večina drvarji bivajo, in kjer še nigrar do sedaj socialistični kandidat ni bil postavljen, prišel je sodrug Roblin z 4271 glasovi na krmilo. Radikalcev je dobil 3808, reakcionarec pa 2190 glasov. — V Rosieres-u zmagala je cela socialistična lista pri volitvi za kantonskega svetovalca, ravno tako je zmagal socialist v Toulou-u. — To je ugodno znamenje za prihodnje splošne volitve.

Španija.

Več tisoč izstradanih delavcev je obiskalo trg Eeiza v Madridu, izplenili so pekarnice in mesarije, kjer so kar surovo meso zauživali, da so si utolazili glad, ter se srečno umaknili, predno je došlo poklicano vojaštvo.

Ameriške vesti.

Odločna Kitajska.

Kitajsko poslanstvo v Washingtonu je dobilo naročilo od Kitajske vlade zahtevati odškodnino od vlade Zdr. držav, vsled izganjanja Kitajcev. Sedaj se poslanstvo bavi z preiskovanjem slučajev, za katere se sme odškodnina zahtevati.

Razžaljenje Njih veličanstva.

Mestni odbor v Richmondu, Va., je odposlal povabila na razne osebe, za sprejem Roosevelta pri prihodu v Richmondu. Več teh povabil bilo je vrujenih z raznimi opaskami. Guverner se je pa naravnost izrazil, da z takim človekom kot je Roosevelt, kateri ljudstvo na jugu vedno zasramuje, se ne mora pajdašiti.

Tatvina ameriških gentlemanov.

Državni zavarovalni nadzornik Host zatrjuje, da so zavarovalne družbe pretečeno leto 14,000,000 dolarjev ukrade, katero svoto bi imeli zavarovanci prejeti. G. Host zatrjuje, da bojo zapadne države od zdaj za naprej zahtevale letno poročilo o dohodkih in izdatkih zavarovalnih družb.

Premogarska organizacija napreduje.

Število članov "United Mine Workers of Amerika" upajo pomnožiti, vsled tega se je tudi pristopnina od 10 na 3 dolarje znižala, kar velja do 1. nov. t. l. Cirkular, v katerem se to naznanja, se tudi lokalnim unijam zaščuje, da povoljne pogodbe so največ od moči organizacije odvisne. Vse potrebno naj bi se ukrenilo, da se delavci pripravijo k organizaciji pristopiti, katerih število naj bi se še vsaj za 100,000 mož pomnožilo; in to samo delavcev delujočih v premogokopih trdega premoga. Število organiziranih za mesec november in december se bode naznanilo prihodnjega januarja pri zvezni konvenciji.

Blaženi duhovnik.

Iz Reke se je v New York pripeljal neki ogrski duhovnik. Na potovanju si je vneti madjar s svojimi vnetimi pridigami hotel pridobiti še par dušic za "nebesa". Njegovi burni govori so provzročili tudi pozornost nekaterih pomorščakov. Ker pa govor niso razumeli, tolmačili so si iste napačno. Posledice govora dušnega pastirja so bile, da bi moral nazaj od koder je prišel, ako bi ga kapitan ladje ne rešil z tem, da je oblastim raztolmačil pomen njegovih pridig in, da je bil po pomoti v anarhistično listo zabilježen.

Prevaženje pošte.

Iz Frank Leslie tednika posnemamo nasledno novico: "Statistika kaže, da ameriška vlada plačuje železniškim magnatom v Zdr. državah pet in dvajset milijonov dolarjev na leto za prevaženje pošte iz mesta v mesto, iz kraja v kraj. Ako bi se ta svota odzvela za prevaženje pošte bi ista še dobiček imela namesto zgube. Ako pomislimo, da so železnice dobile ogromna posestva od vlade za badava, poverh še velikanske svote v gotovini za njih podjetja, da bi lahko potem vozile pošto v poštevajoč stem vrednost ki so jo dobile."

Vsak pameten človek ki je le količak pozornosti na to obrnil ve to, to da, kakor dolgo bode ljudstvo v toliki nevednosti, da bode volilo železniške magnatje v državni zbor in v postavodajalstvo tako dolgo ni misliti na zboljšanje današnjih nemoznih razmer.

Žrebanje porotnikov se še vrši.

V teku treh tednov preiskali 300 mož brez da bi potrdili enega porotnika.

Že v predzadni številki smo poročali, da so še popred tisti teden na porotnem sodišču žrebali porotnike, ki bi imeli soditi unijske voditelje, koji so bili za časa štrajka voznikov spoznani krivim napadov. Donos pa poročamo, da se je v tem času preiskalo 300 mož a ne oden izmed teh ni potrjen porotnikom. Kar kaže, da je Chicaško ljudstvo razdeljeno v dve močne in nasprotni si stranke. To je, delavska in kapitalistična stranka.

Preiskalo se je izmed teh 300 mož vsakovrstnih ljudi brez razlike na stan ali strankarstvo. Eni se so izrekli direktno za voditelje, to je delavsko stranko, in zopet drugi direktno za kapitalistično stranko.

Iz tega smemo posnemati, kaj se bode zgodilo pri prihodnjih volitvah, delavci se zavedajo, socialistično stranko v mestu pa z začudenjem opazujemo, kako ogromno se od dne do dne pridružujejo proletarci pod njeno zastavo.

Chicago Tribune pa piše: Tukaj ni pričakovati rešitve "from this devil's dance" da, tudi mi pravimo da ne, dokler se delavci ne vzdignejo proti svojim postavodajalskim zatiralcem ter vzamejo vsa pridelovalna podjetja v svoje roke, ter uničijo kapitalističen "grabi" sistem.

Nezgoda na morju.

Raz krova parnika "Campanija", je poplavl silen val pet oseb pretečeno sredo 11. t. m., kateri so utonili. Nad trideset potnikov tretjega razreda je več ali manj poškodovanih. Ponesrečenci so večinoma Irci.

Mrzlica.

V južnih deželah še vedno vihti mrzlica svoj smrtonosni meč med ljudstvom.

Goluf v pasti.

Živinorejci v Montani in N. Dakoti so prišli tatinski bandi na sled, kateri "Cattle Rustling" zažgane pečate na živini ponarejajo.

Neki bankir, na čelu tej tatinski bandi je pod ključem. Nekega družega sleparja so zasačili uprav pri izvrševanju sleparije. Pri njemu so tudi našli dokaze, da je omenjeni bankir njegov deležnik istega dela. Istotako se je vdeleževal te sleparije neki državni uradnik.

Cuba.

Političnim krogom v Havani je znano, da hoče vlada v Washingtonu na vsak način preprediti pogodbo mej Britanijo in Kubo. Kubanci pa hočejo svetu pokazati, da so oni neodvisen narod, ne pa kak privezek na Zdr. države, ter se podvizujejo pogodbo kakor hitro mogoče skleniti.

Panamski škandal.

Vojni tajnik Taft odpotuje 1. nov. v Panamo, da se osebno prepriča o napredku dela panamskiga prekopa. Govori se, da je nastala resna razlika mej Taftom in predsedujočim Shontom panamskiga prekopa. Da Shont prezira vojno ministerstvo, ter ne pošilja nikakih poročil o napredovanju dela, niti obračunov. Za postavne predpise se ne briga, in še več drugoga. Taft zahteva, da Shont mora biti podložen disciplini vojnega tajnika; ker se delo prekopa vrši pod kontrolo vojnega departementa. Vsled tega odpotuje Taft sam v Panamo, polom med obema je neizogiben.

Justičen umor.

Kaznjeneec James M. Brown se je v ječi v Meinard-u usmrtil. Pripoznal je v listu katerega je pred samomrom pisal, da je on in še dva druga krivi umora, radi katerega sta bila brata J. in E. Biddle po nedolžnem na smrt osojena in na begu iz ječe v Pittsburgu ustreljena.

Pod novim orlom.

Zgodovinska povest.

Ponatis iz "Slov. Naroda"

VII.

— Torej, kaj se je zgodilo, je silil Damjan, ki je vedel, da ima kurat navado, vsako stvar na dolgo in na široko razpresti.

— Mene je ta snedenost jezila in sem si rekel, čakaj, tebe že izplačam. Peljal sem kanonika pred hišo in mu pokazal svoje tri kokoši, čes, naj si izbere, katero mu spečem. In res si je izbral najlepšo. Jaz pa sem vzel malo drobtinice v roko, jih vrgel kokoši in rekel prav nedolžno: Na, na, pet-pet, na, le jej, — saj te bo še danes hudič požrl.

Vsi so se smejali, kurat pa je veselo vzkliknil:

— Kaj ne, da sem ga izplačal! Kanonika bi bila skoraj kap zadela, tako se je jezil. Rekel ni ničesar — a kokoš je celo sam snedel, meni pa pustil fižol.

— In to ste nam prišli zdaj povedat? je vprašal Damjan. Vi ste res ljubeznivi.

— Kaj pa mislite! Prišel sem povedat nekaj drugega.

— Povejte vendar!

— Le poslušajte. Kurat je zopet izpraznil veliko čašo vina in potem nadaljeval.

— Zadnjič sem bil nekaj prav neumnega napravil. Škofijski ordinarijat mi je poslal ukor, čes, da že sedem let vsako nedeljo eno in isto pridigujem, o naglavnih grehih.

— Ali je to res?

Seveda je res, ali kaj bi se pripravljaj na nove pridige, ko ljudem še tega ne vtepmo v glavo, kar jim že sedem let pridigujem. Zato sem pa pisal v Ljubljano: "Vprašajte mojega mežnarja, če ve, kaj sem zadnje nedeljo pridigoval. Če ve, lahko storite z menoj, kar hočete, če pa ne ve, potem je to dokaz, da je moja pridiga o naglavnih grehih še vedno potrebna, četudi jo že sedem let oznanjujem. Za ta slučaj pa — psalm 32 verz. 9" — Da sem to pisal, je bilavelika neumnost.

— Zakaj? se je čudil Damjan.

— Zato, ker pravi ta psalm "Ne bodite kakor konji in mule..." Ves ordinarijat je bil razaljen in skoro bi se mi bilo slabo godilo.

— Zame je bila prava sreča, da ste storili to neumnost, je se kaj rekli Konrad in dal kuratu roko. Obrnivi se k družbi je dejal: Gospod kurat me je opozoril na veliko nevarnost; če ji utečem, bo to njegova zaslug.

Vsi so strmeli in začeli izpraševati, kaj se je zgodilo. Kurat je silil kurata, saj pove, kaj se je zgodilo in zgovorni kurat se je rad udal.

— Torej, za danes sem bil klican v Ljubljano zaradi onih svetopisemskih knjig in mal.

Kanonik Taufferer me je grozno ošteval. Nakrat so se odprla vrata in vstopil je general Merwelt. Sam bog te je poslal, sem mislil. Meni so seveda kaj rekli, naj stopim v sosedno sobo in jaz sem hitro ubogal.

Kurat je nekoliko umolknil, kakor da je prišel v malo zadrego.

— E — no — kaj bi skrivaj — jaz sem pri vratih ostal in poslušal. Bil sem silno radoveden, kaj da hoče general. In prav je bilo, da sem poslušal. General je prišel namreč zaradi Konrada —

— Ni mogoče! Vsi so strmeli, ker je bil general Merwelt šele dva dni v Ljubljani.

— Da Vam povem na kratko — je nadaljeval kurat; zmenili so se, da bodo še danes Konrada zaprli.

Cela družba je bila tako prestrašena, da ni mogel nihče besedice ziniti.

— Kanonik Taufferer je Konrada ovadil, da je odpeljal iz uršulinskega samostana neko nuno, dalje da je republikanec in sovražnik cesarja Franca. Zaradi te ovadbe je prišel general Merwelt h kanoniku in zmenili so se, da aretirajo Konrada, čim zapuste Francozi mesto.

V družbi je zavladala splošna zbežanost. Vseh se je polastil strah, samo Konrad je veselo vzkliknil:

— Naj me le aretirajo, če me dobe! A jutri, ko zapuste Francozi mesto, tudi mene ne bo več tu. Gospod polkovnik Piccard mi posodi vojaško obleko in kot francoski vojak pojdem s

njim, dokler ne pridem na varen kraj. Naslednjega jutra na vse zgodaj je odkorakal zadnji oddelček francoskega vojaštva. Na čelu temu oddelku sta jahala polkovnik Piccard in Konrad Podobnik, kapitan Fresia pa je vodil zadnjo stražo, kakor si je sam želel, čes, jaz sem bil prvi, ki je prišel v Ljubljano, naj bom tudi zadnji, ki jo zapusti. Bil je še mrak ko so Francozi prišli mimo rotovža in nihče ni zapazil, da sloni na oknu Damjanove hiše črnolaso dekle in se topi v bridkih solzah. Trdo so karakali francoski vojaki in nihče ni slišal obupnega klika: Konrad, moj ljubi Konrad.

VIII.

Za Ljubljano so se s prihodom avstrijskih oblastnikov začeli žalostni časi. Stari policijski sistem je prišel zopet do veljave, a ljudje so ga toliko težje prenašali, ker so se bili za časa francoske invazije navadili svobode. Avstrijsko uradništvo in vojaštvo je postopalo z veliko krutostjo in zlasti je preganjalo vsakega, kdor je bil le količkaj na sumu, da je simpatiziral s Francozi. Na srečo se ni dalo dosti izvedeti o tem, kar se je godilo v Ljubljani za časa francoske invazije. A že denunciacije kanonika barona Tauffererja so zadostovale, da so bili razni meščani obsojeni na velike globe. Tovarnar Desselbrunner je bil osem dni v zaporu, ker je pozdravil Napoleona Bonaparta, in je bil obsojen na 500 goldinarjev globe in tudi Damjan je moral plačati 500 goldinarjev, ker je Francoze vabil v svojo hišo. Kaznovan je bil skoro vsak, kdor je prišel s Francozi v dotiko, med njimi tudi gostilničar Božič. Edini, ki je srečno ušel, je bil učitelj Andrej Kopitar, o katerem je bila policija prepričana, da je bil ves čas francoske invazije pijan.

Duhovščina je dobila ukaz, da pripelje narod zopet na "pravo pot". Ta ukaz je bil izdan na posebno povelje cesarja Franca, ki je sploh odredil najstrožje postopanje proti vsem prijateljem Francozov na Kranjskem. Škof Brigido je bil poklican na Dunaj in cesar mu je naročil, da mora duhovščina porabiti ves svoj vpliv, da prežene duha upornosti in brezbožnosti, ki je prevzel skoro vse izobraženo kranjsko prebivalstvo in zlasti Ljubljance. In duhovščina, kateri je bilo za to delo obljubljenih mnogo dobrot, je šla z vneto v boj. Mnogo mesecev, da, več let ni bilo s prižniti slišati družega, kakor sramotena novih idej, katere je rodila francoska revolucija. Na vse načine se je zabičevalo ljudem, da je prva dolžnost vsakega človeka, biti predvsem zvest in brezpogojno udan vladarski hiši in državnim organom. Koder niso zalegle besede, tam je pomagala policijska palica. Da bi ta trud imel večji vseh, je začela duhovščina ljudstvo tudi versko fanatizirati, dobro vedoč, da je tako najlažje naščuje proti novi struji in je pridobi za reakcijo. Kdor je bil količkaj na sumu, da se vneza za demokratične ideje, je bil frama-zon in brezverec. Duhovščina je opravljala tudi posel vohuna in ker je po deklah in hlapcih marsikaj izvedela, je to vohunstvo opravljala z vspohom. Tiho in žalostno je bilo sedaj v Ljubljani. Ljudje se nekaj časa niti v gostilne niso več upali, kaj še, da bi se bili upali javno govoriti o političnih rečeh. Sosed se je bal sosed, prijatelj se je izogibal prijatelja, policija pa je vzlic temu imela obilo posla in pridno delila globe in — batine.

Vzlic tej strahovladi pa je bilo v Ljubljani še nekaj ljudi, ki se niso izneverili svojemu prepričanju, niti so postali indiferentni. Na čelu tej družbi je stal veletržec Fran Damjan in v njegovi hiši so se shajali vsi tisti, ki so ostali zvesti samim sebi. Vsak teden so bili taki sestanki, in dasi se je policija zelo zanimala zanje, vendar ni mogla ničesar izvedeti in vsled tega tudi ničesar storiti.

Upanje, da Francozi odtrgajo Kranjsko od Avstrije, je bilo popolnoma izginilo. Sicer se je marsikdo spominjal, kar je Bonaparte 29. aprila 1797. zaklical odposlanstvu mestnega zastopa, ali nihče ni več verjel, da se to uresniči, nihče razen Andreja Kopitarja.

Ta je bil trdno prepričan, da zasnene dan, ko izpolni Bonaparte svojo obljubo. Kakor je kurat Janez Svetlin dolgo let vedno pridigoval samo o naglavnih grehih, tako je tudi Andrej Kopitar, kjer je bil in koder je hodil, vneljal ljudi, naj pripravijo na-

rod za obljubljeni mu slavno prihodnost s tem, da goje slovensko narodno zavednost. Kopitarja so počasi začeli posnemati tudi drugi. Posebno je bil vnet Konradov oče, stari Anton Podobnik. Razvnel se je bil posebno tedaj, ko je cesar Franca odbil njegovo prošnjo, naj Konrada pomilosti in mu dovoli, da se vrne na Kranjsko. To ga je za nekaj časa silno potrla, a Konradova pisma so ga spravila pokoneci. Zdad je bil eden najvnetejših rodoljubov in je, četudi tiho in jako previdno, vendar vztrajno in odločno delal za slovensko stvar.

Tako se je vzlic vladajoči reakciji in vzlic silnemu policijskemu pritisku vendarlo širilo razumevanje za narodnostno misel in je rasla narodna zavednost. Ves policijski sistem ni mogel preprečiti, da bi ljudje ne bili začeli spoznavati, kako je francoska revolucija naredila konec duhu srednjega veka, ki je vse življenje narodov postavil pod varušvo vere in avtoriteto. Bolj ko je policajska palica čuvala vero in avtoriteto, bolj je raslo nasprotje. Četudi se javno nihče ni mogel ganiti, vendar so bile tudi v reakcionarni Avstriji vsaj v teoriji že podrtje meje, ki so ločile posamezne stanove, v teoriji so bili podkopani stari privilegiji in čedalje bolj se je razširjalo spoznanje, da narodi ne eksistirajo zaradi vladarjev, nego da so vladarji samo prvi služabniki narodov, da gre torej narodom vsa suvereniteta. To je razgrevalo posebno v Ljubljani mnogo glav in vnelalo mnogo sre, in mogočno pospeševalo razvoj narodnostne misli. Od teorije o narodni suvereniteti je namreč do načela narodnosti samo en korak. Vsak, kdor je o stvari razmišljal, si je rekel: Če ima vsak narod pravico, da sam s seboj razpolaga, kakor ga je volja, da po svoji volji in po svojih potrebah uredi način vladanja in vse javno življenje če ima popolno suvereniteto in je neomejeni gospodar na svoji zemlji, potem je samo ob sobi

umljivo, da mora imeti svojo državo in da mora ta njegova država biti nacionalna. Ko bi ne bila resnično svobodna, kajti noben narod ni svoboden, če ni vsa oblast v rokah njegovih lastnih sinov, če v vseh ozirih ne veljajo njegovi nazori, njegovi običaji in njegov jezik. Noben narod ne sme biti odvisen ali zatiran, a tudi ne sme nikogar zatirati; kakor naj imajo vsi ljudje, neglede na stan, enake pravice in enake dolžnosti, tako naj bo tudi med narodi. In iz tega se je rodilo geslo: slovenske zemlje — Slovenem. In pod solnceem tega gesla je kopal avstrijski patriotizem. Kar se je v oni dobi moglo storiti za razširjenje teh nazorov, se je storilo. Zlasti so se rodoljubi začeli zanimati za slovenski jezik in mu posvečati večjo pozornost kakor poprej. In tako francoska invazija le ni ostala brez posledice; seme, ki ga je zanesla v Ljubljano, je začelo vzlic neugodni politični atmosferi vendarle kaliti. Zgodilo se je večkrat, da so pri Damjanovih ali pri gospe Garzarollijevi zavzele čaše in so zbrani prijatelji napivali lepši prihodnosti slovenskega naroda in popolni neodvisnosti slovenskih dežel.

DRUGI DEL.

I.

Minulo je dvanajst let, odkar so bili Francozi prvič v Ljubljani. V teh dvanajstih letih so se zgodile v Evropi velikanske preembe svetovnega pomena.

Napoleon Bonaparte se je bil povzpela na vrhunec moči in slave. Po zmagoviti vojni v Egiptu je strmoglavil direktorji, ki je vladal francosko republiko, in bil izvoljen za prvega konzula.

Vzlic temu, da je bil l. 1797. sklenjen v Campo Formio "za večne čase" mir med francosko republiko in med avstrijskim cesarjem, je prišlo že tri leta potem do nove vojne. Avstrija je bila pri Marengu popolnoma poražena in Napoleon je znova poklical

v življenje cisalpinsko republiko — italijansko narodno državo.

Po kratkem miru, ki ga je Napoleon porabil za važne reforme na francoskem, se je pod vodstvom Angleške začela nova koalicijska vojna proti Franciji, a predno se je še prav razvila, je bil Napoleon izvoljen za francoskega cesarja in 2. decembra 1804 slovesno kronan. Tudi italijanska republika se je prelevila v kraljestvo in 26. maja 1805 se je Napoleon v Milanu kronal z železno krono.

Nova koalicija evropskih držav je imela namen, vzeti Franciji vse, kar je pridobila od l. 1792. Angleška, Rusija, Avstrija in Pruska so bile združene proti Napoleonu. Meseca septembra 1805 je šel Napoleon s svojo armado čez Reno. Pri Ulmu se mu je velika avstrijska armada pod vodstvom generala Macka prav nečastno udala. Dne 13. novembra je Napoleon zavzel Dunaj. Tu je izvedel, da so Angleži pri Trafalgarju uničili francosko armado. Nekaj dni je bila njegova krona v največji nevarnosti, a zmagal je v znameniti bitki pri Austerlitzu 2. decembra in koalirane države so se morale udati. Avstrija je izgubila zadnje dele svoje posesti v Italiji, izgubila je celo Tirolsko, večji del današnje Bavarske in Dalmacije, kjer je postal dubrovniški velikaš Dandolo prevoditelj ali generalni guverner. Napoleon je ustvaril celo vrsto novih kraljestev in razpustil staro nemško cesarstvo.

Mirovna pogajanja z Rusijo in z Angležki niso imela uspeha, pač pa se je Pruska dvignila proti Napoleonu. Napoleon jo je ponižal. Zavzel je po uničujočih zmagah pri Jeni in Auerštadtu Berlin, in ko so prihitali Rusi na pomoč Pruski, je združeni armadi pri Friedlandu porazil. Posledica tega je bil mir v Tilsitu. Pruska je izgubila polovico svojih posestev, iz poljskih dežel pa je ustanovil Napoleon vojvodstvo varšavsko — poljsko narodno državo pod nemškim kraljem. (Pride še.)

NIČ VEČ BOLEZNIJ, — NE HIPNIH, NE KRONIČNIH Nov in velikanski zdravniški zavod v New Yorku.

Dela čudovita ozdravljenja.

Na stotine ozdravljenih. Nobena prevara. Njih spričevala in zahvale so potrjene od javnih notarjev, ter so bistven dokaz o sijajnih zmognostih profesorjev.

Berite to kar potrjujejo osebe, katerih slike vidite tukaj. Njih imena in naslovi so vsakemu na razpolago.

Od blizu in daleč

Dragi gosp. doktor iz Universal Medical Instituta v New Yorku.

Srčno se Vam zahvaljujem za Vašo uspešno zdravlilo, s katerimi ste ozdravili mojega malega deteta. Vi ste otroka ozdravili popolnoma po jednemesečnem zdravljenju, dasi mu ni mogel nijeden zdravnik več pomagati.

Sprejmite dragi gospod zdravnik, moje najiskrenjše zahvalo. Zajedno Vas problščam, da prijavit moje pismo v časopisih s sliko moje in mojega deteta. Zagotavljam Vas da Vas hočem priporočiti vsakemu bolniku, najsi trpi na katerikoli bolezn.

Ostajam vedno udana in hvalečna Ida Rutlisky — 3 — 116 — Dimley Pa.

Za vsakovrstno bolezen poseben zdravnik!

Za vsacega bolnika se posvetuje cel zdravniški zbor zdravnikov, osobito se pa ravnajo po nasvetu dotičnega zdravnika specialista.

To Vam dokazuje in jamči ozdravljenje ker Vam dotični specialist predpiše ravno ista zdravlila, ktera je vže prej stoterum bolnikom jednake vrste poslal z dobrim vspohom.

Če imate priliko, posetite nas v New Yorku osebnost ter poskusite za enkrat zdravljenje s pomočjo našega imenitnega patent. električnega stroja „Static“. Ta stroj učinja izvrstno in zdravi: revmatizem, gobe, nervoziteto, impotenco, ter oslabelost organizma.

ČAUPAJTE NAM — MI VAS NE VARAMO. — REDKO KEDAJ JEDNAKA PRILIKA ZA OZDRAVLJENJE VAŠE BOLEZNI V KRATKEM ČASU.

NASLOV:

Universal Medical Institute,
30 W. 29th Street, New York, blizu Broadway.

NE VONE URE: Vsak dan od 10. do 1. ure pop., ter od 2. do 6. ure pop. — Ob torkih in sobotah od 2. ure dop. do 5. ure pop., in od 7. do 8. ure sveder — Ob nedeljah od 10. ure dop. do 1. ure pop.

Universal Medical Institute New York

Jaz spodaj podpisani potrjujem s tem drage volje, da sem več mesecev trpel na slabostih, vednemu glavobolu in otrpenju križa, tako, da mi je bilo življenje neprestano trpljenje. Danes pa sem hvala Bogu popolnoma zdrav po jednemesečnem uživanju zdravil, ktere sem prejel od Universal Medical Instituta.

Jaz dam s tem spričevalo — kot dokaz moje udanosti in visokega spoštovanja zdravniške vede imenovanega zavoda in dovoljujem, da se priobči to pismo z mojo sliko po časopisih.

V znak zahvale srčno udani Frank Tulliovič, — Springfield Ave, Grantford, N. Y.

To spričevalo je bilo podpisano v mojej prisotnosti 8. septembra leta 1905. Nikola Grill, Notary Public, 99 Grand St.

Ne izgubljajte časa po nepotrebnem.

Ako bivate daleč, naj si bode tu ali tam, pišite to v svojem jeziku; opišite kar najbolj natančno Vašo bolezen in mi Vam pošljemo zdravlila po „Express“ in z vsemi določili in nasveti v vsakteri vkraj Združenih držav, Meksike in Kanade.

Zdravlila sprejmite s trdnim prepričanjem, ker ona Vam donajajo srečo in blagostanje k Vašej družini.

Kako je nastalo delavsko vprašanje.

(Konec.)

V srednjem veku so prehajali — kakor rečeno — izdelki iz rok producenta, naravnost v roke konsumenta, kar se je godilo na mestnih trgih. Producerski delci le na naročbo. V novem veku se je vse izpremenilo. Mestni trg se je razširil na okolico, polagoma je postal celi svet trg. Producerski izdelujejo blago za zalogo ne glede na potrebe, zato morajo skrbeti za konsum. Sedaj se je še le mogla razviti trgovina v pravem pomenu besede. Izdelki ne prehajajo naravnost iz rok producenta v roke konsumenta, ampak po posredovanju tretjih oseb. Boljšajo se prometna sredstva, gradijo se ceste, železnice, ustanavljajo pošte, uporabljajo telegrafi in telefoni. Razvijo se naprave, podpirajoče trgovino, kakor kredit. Kredit ima namen, da se kapital, ki ga kdo sam ne more plodonosno porabiti, porabi s pomočjo tuje roke. Kredit je pa zopet ustvaril celo vrsto drugih naprav, ki zelo pospešujejo promet, n. pr. razne banke, dalje pravne listine, kakor: menice, šeke, bankovce i. t. d.

Poprej je imel producent, lastnik producijskih sredstev, ves dobiček sam. Srednjeveškemu obrtniku ni bilo treba deliti dobička z nikomur, ker so se smatrali mojster, pomočniki in učenci za eno družino, v kateri je bil mojster oče — gospodar. V novem veku se je to izpremenilo. Lastnik producijskih sredstev mora najemati delavne sile, dobiček je sicer njegov, toda ga mora deliti: eden del vzame sam, drugi del pa delavec v obliki mezde ali zasluzka.

Poleg teh gospodarskih izprememb so nastale tudi pravne izpremembe. Srednjeveški organizem se je zrušil, nastala je nekakšna atomacija družbe, to je, družba se je razbila v posamezne dele ali atome. Čehi so proti koncu srednjega veka bolj in bolj izgubljali svoj pomen, da so vzprejemali v cehe le svoje sorodnike in prijatelje. Porajajoča se veleobrta je onemogočevala daljše življenje celov. Razglasila se je popolna svoboda. Vsakdo je mogel izvrševati kakršnekolik obrt, ni mu bilo treba izpričevala o učni usposobljenosti. Nastala je svobodna pogodba med delodajalcem in delojemalcem. Tu ni bilo nikakšnih javnopravnih vezi, ampak vse je bilo čisto osebnopravno.

Druga važna izprememba je nastala s tem, da se je rimsko pravo zopet uvedlo v zakonodajstvo. Rimsko pravo je pa individualistično, ono podpira osebni individualizem.

Tudi v modroslovju se je uveljavil individualizem, kakor na Angleškem in Francoskem. Francoski enciklopedisti so razvili teorijo tako zvanih naravnih prav. Človek sam po sebi kot človek ima pravico do tolike osebne svobode, v kolikor ne posega v svobodo drugega. Na političnem polju so uničili vse predpravice, vse zakone, omejujoče svobodo; ravnotako naj vlada na gospodarskem polju popolna svoboda. Tretji stan, meščanstvo, se je proglasil za enako-pravnega z drugimi stanovmi. Nastalo je splošno tekmovanje.

Vse to je imelo važne posledice za kapital in delo. Zanima nas razmerje med kapitalom in delom, med kapitalom in delavcem. Oni, ki daje proizvodna sredstva, ima po rimskem pravu tudi pravico do produkta; delavec nima pravice do tega, kar se je izdelalo, on dobi le odškodnino za svoje delo, mezdo, zaslužek ali plačo. Mezda je povračilo delavne sile, ki jo delavec proda delodajalcu, mezda je cena delavne sile. Delavna sila je posebne vrste blago in mezda je cena tega blaga.

Delavna sila ima kot blago svoje vrste posebne lastnosti, ki jih ne opazamo pri drugem blagu in ki imajo na ceno delavne sile neugoden učinek.

Te posebne lastnosti delavne sile so sledeče:

1. Pri drugem blagu sta si kupec in prodajalec enaka v tem, da čakata ugodnejše cene, ako jima takratna cena, ko kupujeta in prodajata, ni povšeči. Delavec ne more čakati, da bi bila mezda višja, on mora prodati svojo delavno silo za vsako ceno, ker je delavna sila edino sredstvo, ki ga živi. Brez kapitala ne more delati, kapitala pa sam nima (poljedelec ima zemljo, obrtnik svoje rokodelsko orodje), zato mora skleniti s kapitalistom kot posestnikom producijskih sred-

stev pogodbo. Podjetnik ni eksistenčno prisiljen, da delavca vzprejme; pri stavkah n. pr. ima sicer škodo tudi on, toda zato še vse eno lahko živi.

2. Delavna sila je podobna blagu, ki izgubi svojo ceno, ako se precej ne proda, kakor sveže pecivo. Tako izgubi tudi delavec delavno silo, ako je ne rabi. Čas, v katerem delavec ne dela, je zanj izgubljen, nenadomestljiv.

3. Delavna sila je nerazdruženo spajena s svojim lastnikom. Delavec ne more ločiti delavne sile od svoje osebe. Kmetovalec ali obrtnik pošlje lahko svoje blago drugam, kjer ga misli dražje prodati. Delavec tega ne more, ampak mora iti ali sam ali s svojo družino na dotični kraj, kjer je morebiti delo boljše plačano. To je mnogim naravnost nemogoče, večini pa so vsaj na poti razne ovire in zapreke. V zvezi s to okolnostjo so tudi moralne, politične, zdravstvene in druge posledice.

4. Pri takozvanem neizučnem delu, to je pri takem delu, katero more vsak normalno razvit človek opravljati, ne da bi se moral za to posebej učiti — je ponudba dela neomejena. Vsak tu lahko dela, da je le telesno za to usposobljen.

5. Kakor hitro se zmanjša mezda pri enem kapitalistu, se izpremeni tudi pri drugih. Na vsakem trgu je spor med kupecem in prodajalcem. Kupec hoče blago kar najceneje kupiti, prodajalec pa kar najdražje prodati. Ravno tako skuša delavec svojo delavno silo prodati kar najdražje, dočim jo hoče kupiti kapitalist kar najceneje s tem, da znižuje mezdo kolikor mogoče. S stališča podjetnika je mezda del producijskih stroškov. Vsako zvišanje mezde ima za posledico ali manjši dobiček podjetnikov ali pa višjo ceno izdelkov. Za podjetnika je slabo, ako se zvišajo cene, ker potem manj proda vsled večje konkurence. Zato skuša vzdržati mezdo na nizki stopnji.

Pri moderni produkciji se nam javljajo tipične razmere, to so take razmere, ki so vedno in povsod iste, ker je njih pogoj — moderna produkcija — isti. Te razmere so posledica razvoja veleobrta in svobodne pogodbe. Delavec dela od svojega vstopa v tovarno pa dotlej, ko mu opešajo moči, vedno eno in isto delo. Izučil se je v izdelovanju določenega kosa, drugih delov, iz katerih izdelek obstoji, ne zna narediti. To ima zanj slabe posledice. Svoje delo opravlja mehanično brez pravega notranjega zadovoljstva, ki ga občutimo, ako smo sami srečno dovršili kak izdelek. Delavec tega veselja nima, ker nikdar ne izgotovi samega izdelka, ampak dela vedno samo en kos, mal del celote. Ako se mu potem pripeti, da izgubi brez svoje krivde službo, ne zna nič drugega delati in ne more dobiti lahko zasluzka drugod nego pri neizučnem delu, za katero ni treba posebne vaje in ga lahko vsak opravlja, če je le telesno usposobljen. Na ta način se bolj in bolj množi delavski proletarijat.

Izučeni delavci množo vrste neizučnih.

Slabe posledice ima za delavca strojna produkcija. Z uvedenjem strojev je odpadla potreba človeškega dela. Stroj je pahnil mnogo delavcev v bedo in revščino. Mislil, da si na ta način opomorejo, so začeli delavci sprva uničevati stroje in tovarne! Strojna produkcija potrebuje ljudi le za nadzorstvo, da stroji redno funkcionirajo. To nadzorstvo pa ni tako težko delo, zato opravljajo lahko ta posel tudi ženske in otroci in s tem tekmujejo z moškimi. Vsled splošnega tekmovanja se vrši strojna produkcija nepretrgoma, zato skuša podjetnik razširjati delavni čas, da dela tudi po noči. Stroji veljajo mnogo denarja, zato je treba za produkcijo velikega kapitala. Delavec tega ne zmore, on mora ostati vedno to, kar je: delavec. Srednjeveški rokodelski pomočnik je postal po nekaj letih samostojen mojster, delavec se mora le v izrednih slučajih povzpeti višje v velikih središčih. Strojna produkcija se osredotočuje v tovarnah z vsemi slabimi zdravstvenimi in moralnimi posledicami, ki izvirajo iz tega. Stanovanje so draga, delavci stanujejo natlačeni po zadublih, vlažnih, temnih bezmichah. Pri veliki industriji se dela za zalogo, s čimer je vedno v zvezi večji ali manjši riziko. Pri tem trpita oba: podjetnik in delavec. Delavec izgubi službo in si išče dela v vrstah neizučnih delavcev, kar pospešuje proletarizacijo delavstva. Delavec ni za to

Nadaljevanje na 5. strani.

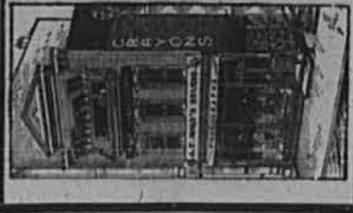
Badava dobite!

Veliko podobo z dvanajstero kabinetnih slik, pri fotografu

J. F. Maly,

570 W. 18. St. blizu Blue Island

Dobro delo, zmerne cene.

POSEBNI OGLAS.

Nova prekomorska črta—Sredozemsko in Adrijansko morje. —

Cunard Line.

ustanovljena leta 1840.

S 26. aprilom 1904 so pričeli pluti parniki Cunard Line iz New Yorka preko Neapolja v Tret in Reko.

Parniki plujejo iz New Yorka:

Slavonia, (nov parnik, z dvojnimi vijakom, 10.605 ton) dne 17. okt. t. l.

Pannonia (nov parnik z dvojnimi vijakom, 9.851 ton), dne 1. nov. t. l.

Carpathia (nov parnik, z dvojnimi vijakom), dne 21. nov. t. l.

Kasneje odpluje vsakih 14. dni en parnik.—Pri naših agentih dobite vozne listke po najnižji ceni. Tretji razred je opremljen z vsem modernim komfortom. F. G. Whiting, ravnatelj na Dearborn in Randolph ulici, Chicago.

Se iščejo agentje!

Raznovrstni godbeni instrumenti po nizki ceni.

JOS. JERAN,

459 W. 18. St. Chicago,

se priporoča za popraviljenje god. instrumentov

Yondorf Bros

365-367

Blue Island Avenue
in vogal 14. ulice.

Solidna trgovina oblek.

Možke obleke in suknje najnovejše mode po... \$ 7.50

do..... \$ 35.00

Obleke za dečke in suknje najnovejše mode po \$ 3.50

do..... \$ 10.00

Naši po \$ 1.50 in \$ 2. klobuki so najboljši v mestu.

Spodnje možke obleke vsake vrste, srajce in druge potrebščine po 50c. 75c. in \$ 1.

Obiščite nas in prepričajte se Na vogalu 14 ulice in Blue Island Ave.

Vsem rojakom priporočam svojo fino urejeno

GOSTILNO

na 163 Reed St., Milwaukee, Wis.

Postrežba točna in solidna.

Vsak potujoči Slovenec dobro došel!

C. HOFBAUER.

Vaclav Donat

izdeluje neopojne pijače — sodovico in mineralno vodo.

576 W. 19. St. Telefon, Canal 6296

ZAUPANJE

se prav lahko stavi v oni lek, ki je že več ko četrt stoletja pomagal zdraviti bolnike. Severov Balsam za pljuča si je v tem času stekel brezštevilnih zahval, ter je danes najvspešnejše zdravilo v lečenju kašlja, prehlada, vnetja dušnika, oslovskega kašlja, hrupe in vseh prizadetij na pljučih. Pridružite se onemu zboru, ki pohvalno opeva

Severov Balsam za Pljuča.

Cena 25 in 50 centov.

Tu sledi jedno izmed tisočerihih priznalnih pisem, ki jih imamo na razpolago

“Našli smo, da je Vaš balsam za pljuča ozdravil člane naše družine ne same v slučajih hudega prehlada, kašlja in prizadetij na pljučih, ampak tudi, da je isti najfineši lek zoper katar. Louis Suldovsky, Chippeva Falls. Wis.”

Dobro za žene.

Sredstvo, ki pomaga ženskam pri boleznih njim lastnim, mora biti čistano.

Severov ženski regulator

je že na stoletje ženskam rešil hudega trpljenja. Koristi namreč materam, ženam in hčeram. Pišite po knjižico “Ženske bolezni”, ki jo brezplačno razpošiljamo. Cena \$1.00.

Suhotni ljudje

potrebujejo nekaj več kot hrano, da postanejo jačji.

Severov balzam življenja

ozdravi nezavžitost in podeli zdrav apetit. Vsakemu organu povrne zdravje in čilost, ter napravi telo debelejšje. Koristi moškimi, ženam in otrokom. Cena 75c.

Nepokojno srce

ima oni, ki trpi vsled srčne hibe. Strah pred zgodnjo smrtjo ga vznemirja.

Severov srčni krepčilec

ojači slabotne srčne stranice, odvajanel in utripalne žile ter pospešuje delovanje srca in pretakanje krvi. Najbolši lek zoper vse srčne bolezni. Cena \$1.00.

Miren spanec

bodete imeli če uživata

Severov laksoton.

Ozdravi opešanost vsled nervoznosti možganov in podeli moč celemu sistemu, ki je opešalo vsled pogostega pijančevanja in druge zlorabe. Prepreči celotno opešanost živcev. Cena \$1.00.

V vseh lekarnah. Zdravniški nasveti zastoj.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS IOWA

"Glas Svobode"

[THE VOICE OF LIBERTY]

WEEKLY

Published by The Glas Svobode Co
683 Loomis St. Chicago, Ill.

Entered at the Post Office at Chicago, Ill., as
Second Class Matter.

Subscription \$1.50 per year.

Advertisements on agreement.

"Glas Svobode" izide vsaki petek
in velja za AMERIKO:

za celo leto \$1.50

za pol leta 75c

ZA EVROPO:

za celo leto ..... kron 10

za pol leta ..... kron 5

Prvi svobodni list za slovenski
narod v Ameriki.

Naslov za dopise in pošiljate je
slednji:

"Glas Svobode"

683 LOOMIS ST. CHICAGO, ILL.

Dopisi.

New Zeland.

Dne 9. okt. 1905.

Evo tudi iz našega kraja glas kate-
rega se najbrže niste nadjali. V prvi
vrsti dobil sem Vaš časnik pri nekem
Hrvatju, kojemu ste ga pošiljali neko-
likokrat na ogled, ker pa si ga on ni
naročil, naročil si ga jaz, in prov-
hvaležen sem Vam za to. Sedaj pa k
stvari.

Resnica je, da slovenske kolonije
tukaj ni, pomešano nas je le par Slo-
vencev z nekoliko Hrvatimi, in še to
tako daleč narezen da se le redko-
daj vidimo. Naša delavska osoda je
pač taka, s trebihom za kruhom, ka-
kor pravi narodni pregovor. Delavec,
kateri dela v ameriških tovarnah, bo-
di si na prostem ali notri se more ta-
korekoč vse svojo življenje neiti, ako
nima spretnosti v raznih delah, kate-
re mu pod roko pridejo, dobi tudi
manjšo plačo ali pa clo nemore dela
dobiti. Ni pa samo dobro za delavce,
da so spretni v delu, ker pravijo, da
se človek samo od dela ne živi — am-
pak neobhodno potrebno je za vsace-
ga, torej tudi za delavca, ki je odvi-
sen od delodajalca in gre od kraja do
kraja za delom; ter med ptujimi na-
rodi živi, da se omikuje in izobrazuje.
Kadar pa se človek, kolikor toliko
vsakovrstniga dela navadi, tako se tu-
di z malim trudom teh vrhin mimo-
gredeč nauči. Treba je le dobre volje,
in čtivo v roke. Izobrazovati pa se člo-
vek zamore tudi, ako se ravna po dru-
gih, t. j. po onih ki so bolj olikani
kot on sam. Kdor pa nikoli nič ne či-
ta, on ne le, da v obnem ljudskem
gibanju in svetovnih dogodkih nič ne
ve, ampak je popolnoma v duševni te-
mi; ter podvržen staroveškim vrazam,
ki so še vedno globoko vkoreninjene
med nezavednim ljudstvom.

Tukaj imam baš priliko spoznavati
razne narode, ali pri nobenem ne vi-
dim toliko inteligence kot ravno pri
Angloamerikancih.

Da angloameriški narod raje po či-
tvu seže kot katerikoli drugi narod, to
nam kaže njih literarno polje. Angle-
ških listov se Slovincem pač ni potre-
ba tukaj naročevati, ker valja se jih
povsod kar na kupe. Seveda med nami
Slovinci, kjer je večina še angleškega
jezika nezmožna, ponuja se jim naše
domače čtivo potrebno v izobrazbo.

Čudno pa je, da se angleškemu ljud-
stvu ne prepoveduje teh ali onih li-
stov in knjig čitati, kakor se to med
nami Slovinci, od strani "Kristovih
namestnikov" dogaja. Vzlic temu, da
je vsako gibanje mej angleško govo-
rečim ljudstvom bolj svobodno, in to-
rej napredno, kakor pa pri nabožnih
konservativnih narodih, tudi ne vlada
nikjer večja nemoralnost kot med po-
slednjimi.

Sezimo torej tudi mi Slovinci po
dobrem naprednem in svobodnem či-
tvu, ter neimo se izobrazbe, da ne bo-
mo za drugimi narodi v mišljenju, be-
sedi in kretanju zaostali.

V bodoče, kakor hitro mi bude čas
dopuščal, objavil bodem o tukajšnjih
delavskih razmerah bolj natanko. Za
sedaj naj omenim le toliko, da gre
prilčno dobro, rečem dobro; ker se
moramo ravno z tem zadovoljiti, kar
nam njegova kapitalistična milost ne-
koliko trdo zaslužiti da.

Tukaj se pridobava veliko volne,
zato tudi Nova Zelandija najbolj v

tem obrtu slovi.

Delo se sedaj lahko dobi, zahteva
pa se zdrave, krepke in mlade moči,
kar gotovo tudi Vaši gospodje kapi-
talisti zahtevajo.

To se zahteva gotovo povsod in za-
htevalo se bude tako dolgo, dokler de-
lavec duševne prostosti ne doseže. Vse
to pa, kakor rečeno se zamore doseči
skoz dobro svobodno čtivo, med koje
tudi Glas Svobode prištevam in pri-
poročam vsem sodrugom socialnega
mišljenja v podporo.

Socialni pozdrav.

J. M.—č.

Cumberland, Wyo.

Dne 10. okt. 1905.

Cenjeni sodrug urednik, dolgo sem
že nameraval se na Glas Svobode na-
ročiti. Ker pa je naša nasebina pre-
ež oddaljena od pošne postaje, v to
svrho mi je pa ravno danes čas do-
puščal da sem spolnil to svojo zaob-
ljubo.

Prosim Vas pa, za prostorček še za
naslednje vrstice uvrstiti v predale
vrednega lista.

Omeniti imam važnosti za vse slo-
venske delavce v Ameriki, da se pre-
bude iz trdega spanja. T. j. da ne od-
dajajo vsih težko prisluženih centov
fariški bisagi. Še ni dolgo ko sem tu-
kaj v Cumberlandu naletel na izborno-
požrešnega fariškega tička. Beret, ta-
ko ga kličejo. Prihaja večkrat tu sem
v Cumberland, ne dolgo tega poročil
je nekoga rojaka tukaj in mu računal
malenkost \$30.00 z hinavsko fariško
pripombo v angleškem jeziku "to mi-
slim nebo preveč", in ta pijavka se
čez en mesec zopet privleče v ravno
isto hišo, da je nekaj pozabil pri bla-
goslovljenju novo poročenih izreči.
Najbrže si je ta pijavka mislila, da
dobi še drugih "trideset sreberni-
kov" a se je proklete vrezal, ker ona
dvojica ni hotla več nobeniga poprav-
ka nad seboj.

Sedaj pa naj še omenim, na dan 8.
okt. ko je ta pijavka zopet v Cumber-
land prodajal svoje blagoslovljene od-
pustke, vstopil je k njemu rojak in
ga lepo prosil naj se požuri k njemu
na dom, ker mu žena leži na smrtni
postelji. Ta pa je obljubil da takoj
pride. Pri rojaku so vse pripravili za
vsprejem, a čakali so, in čakali od
ranega jutra do 10. ure zvečer; na to
se vlegli k počitku. Kmalu pa se za-
čuje ropot, prihod pijanca s sv. za-
kramenti. To so "Kristovi namestni-
ki na zemlji".

Prosim vse zavedne slov. delavce
po širnej Ameriki, vzbudite se ven-
dar enkrat iz tega spanja in vrzite
fariške pijavke ven iz svoje srede, eno-
stavno nobeniga opravila ne imeti z
njimi ker, ako se mora res vse le za
denar kupiti potem naj grejo tam kjer
je denar na kupeh.

Z delom gre tukaj še dosti dobro,
in tudi zasluži se dobro, svetujem pa
ne nikomur sem hoditi ker se težko
delo dobi.

V bratskim pozdravom.

M...

NAZVANJE.

Na čedno stanovanje z hrano, se
sprejmejo štiri slovenski ali hr-
vatski fantje. Več pove uredniš-
tvo "Glas Svobode" na 683 Loomis
St. vogal 18. Pl. Chicago, Ill.

Podpisani priporočam vsem
bratom Slovanom mojo

Gostilno

dvorane za obdržavanje sej
in zabav.

JOSEPH POLAČEK,

683 Loomis, cor. 18 Pl. Chicago,
(Telefon Canal 7231)

Nazdar rojaki!

Slovincem in drugim bratom
Slovanom priporočava svoj lepo
urejeni

Saloon

Točiva vedno sžeze pivo in pris-
tne druge pijače. Raznovrstne
fine smodke na razpolago.

Za obilen poset se priporočava

brata Košiček

590 S. Centre Ave. Chicago, Ill.

NAJEMNIK & VANA,

IZDELOVALCA

sodovice mineralne vode in drugih
neopojnih pijač.
82-84 Fisk St. Tel. Canal 1405

Importiran tobak iz stare domo-
vine. V zalogi imam po 7, 8, 13 in
17 kr., kakor sport, sultan in dam-
ske cigarete. J. VOKOUN,
544 Blue Island Ave.

John. J. Dwyer

679 Blue Island Avenue.

Gostilničar

se priporoča Slovincem in drug-
im Slovanom v obilen obisk.

Postrežba točna in solidna

J. J. Dwyer, 679 Blue Island Ave.

Priporočam vsem rojakom

svojo moderno gostilno, kjer
točim vedno sžeze pivo, naj-
finejše žganje in likerje in pris-
tina, naravna vina

Sprejemam rojake tudi na
stanovanje in hrano.

John Mlakar,

60th. & Greenfield Aves.
West Allis, Wis.

Na prodaj

posestva proti takojšnje-
mu plačilu ali na obroke.

Vprašajte za imenik.

J. F. Stepina,

Odvetnik, notar in zastopnik za
prodajo posestev.

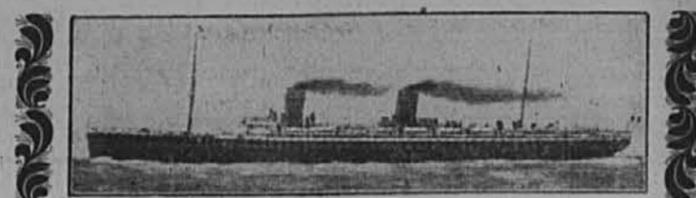
352 W. 18th St. Chicago, Ill.

PLIJTE
GREENK VIND TRIGLAV
in
Zelodno grenično Ban-Jelačić, ki
se izdeluje 568 W. 18 St. Chicago.
Triglav Chemical Works.
Išče se poštene agente
po vseh mestih. **

Kdor hoče kmalo dospeti na Kranjsko, Koroško, Spodnje Šta-
jersko ali v Istrijo, naj se posluži parnikov francoske družbe

Compagnie Generale Transatlantique.

LE 6. DNI NA MORJU.

**Parniki plujejo iz New Yorka vsak čet-
tek ob 10. uri dopoldan.**

Glavni agent za Ameriko in Canado
na 32 Broadway St. New York.

MAURICE W. KOZMINSKI, glavni agent za zapad,
na 71 Dearborn St. Chicago, Ill.

Frank Medosh, agent na 9478 Ewing Ave. S. Chicago, Ill.
A. C. Jankovich, agent na 2127 Archer Ave. Chicago, Ill.

Slika predočuje zlato damsko uro (Gold
filled.) JAMČI SE ZA 20 LET.

V naravni velikosti slike.

Kolesovje je najboljši ameriški izjalek
—Elgin ali Waltham.

Te vrste ura stank le **\$14.00**

V obilo naročbo se priporoča vsem Slo-
vincem in Hrvatom dobro znani

Jacob Stonich,

72 E. Madison St.
Chicago, Ill.

Ako hočete prihraniti nekaj dolarjev, kupite peč in pohištvo pri
NAS

Jas. Vasumpaur,

na voglu 18 in Paulina ul. Chicago, Ill.

BRATJE DELAVCI!

Prvi parnik je kupljen; cena delnic gre kviško!

Naše novo parobrodno društvo je kupilo veliki Ameriški parnik "Brooklyn", ki lahko prevaža do 14 000
potnikov III. razreda. Z redno plovitbo bo družba pričela v začetku meseca oktobra t. l. Radi tega bodo
tudi cene delnicam poskočile. Še je čas, da si vsaki delavec lahko priskrbi delnice in tako postane sotrud-
nik tega ogromnega podjetja. Ne odlašajte! Kupite kolikor morate delnic, dokler so še po \$5.00

FRANK ZOTTI & CO.

Na zahtevo dajemo vsakomur pojasnila.

Ta kupon izrežite, napišite in ga pošljite z denarjem na spodaj omenjeni naslov.

Kdor hoče kupiti delnice nove parobrodne družbe "The Frank Zotti Steamship Co.", naj napiše,
izreže in pošlje ta le kupon na spodnji naslov.

Vsaka delnica je vplačana popolnoma, in se nemore več vplačati.
(Incorporated under the laws of the State of Maine)

Frank Zotti Steamship Company.

FRANK ZOTTI, PRESIDENT.

[Inkorporirana po državnih zakonih z glavnico \$2.000.000, od katerih je že
\$1.500.000 uplačanih.]

108 Greenwich Street, New York.

Cenjeni gospod:—
S tem predplačam na.....delnic Frank Zotti-jeve parobrodne družbe po \$5.00
komad, in Vam prigrbno pošljem svoto od.....dolarjev, katero upotrebite v zgoraj
povedano svrho, in delnice mi prej ko mogoče doposljite.

S tem se razume, ako predplače prekoračijo preje navedeno glavnico, da mi zgornjo svoto vrne-
te v celem znesku.

Ime.....

Ulica in št.....

Mesto in država.....

Dne.....190....

Ceki, menice (trate) in pošne nakaznice naj se pošiljajo direktno na:

Frank Zotti S. S. Co. 108 Greenwich St. New York, N. Y.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota.

s sedežem v Chicago, Illinois.

Predsednik: JOHN STONICH, 559 S. Centre Ave., Chicago, Ill.
 Podpredsednik: MIHAEL STRUKELJ, 519 Power Str., Johnstown, Pa.
 I. tajnik: MARTIN KONDA, 683 Loomis St., Chicago, Ill.
 Zapisnikar: ANTON MLADIČ, 134 W. 19th Str., Chicago, Ill.
 Blagajnik: FRANK KLOBUČAR, 9617 Ewing Ave., South. Chicago, Ill.

Nadzorniki: DAN. BADOVINAC, P. O. Box 193 La Salle, Ill.
 JOHN VERŠČAJ, 674 W. 21st Pl., Chicago, Ill.
 ANTON MLADIČ, 134 W. 19th Str., Chicago, Ill.
 Porotni odbor: JOS. DULLER, 7 Walker Str., Jamesville, Wis.
 MARTIN POTOKAR, 564 S. Centre Ave., Chicago, Ill.
 MOHOR MLADIČ, 617 S. Centre Ave., Chicago, Ill.
 Bolniški odbor: JOHN VERŠČAJ, 674 W. 21st Pl., Chicago, Ill.
 JOS. DULLER, 7 Walker Str., Jamesville, Wis.
 ANTON MLADIČ, 134 W. 19th Str., Chicago, Ill.

VSE DOPISE naj blagovole društveni zastopniki pošiljati na I. tajnika Martin Konda; denarne pošiljave pa blagajniku Frank Klobučarju.

Društvene vesti.

Društvo "Slavija" št. 1. S. N. P. J. v Chicago, Ill., ima svoje redne mesečne seje vsako drugo nedeljo v mesecu v Naročni dvorani na 587 S. Centre Ave. John Duller, tajnik, 12 W. 25th St., Chicago, Ill.

Bratsko društvo "Triglav" št. 2. "S. N. P. J." v La Salle, Ill., ima svoje redne mesečne seje vsako prvo nedeljo v mesecu točno ob 1/2 uri popoldan, v prostorih M. Kumpa.

Društvo "Adrija" št. 3. "S. N. P. J.", v Johnstown, Pa., ima svoje redne mesečne seje vsako drugo nedeljo v mesecu ob 2 uri popoldan na 725 Broad Alley. K množičevilnem vstopu v omenjeno društvo vabi Odbor.

Društvo "Bratstvo" št. 6 S. N. P. J. v Morgan, Pa., ima svoje redne mesečne seje vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2 uri popoldan v prostorih br. Fr. Miklaučiča na Sygen. Odbor.

Društvo "Orel" št. 19 "S. N. P. J." v Stone City, Kans., ima svoje redne mesečne seje vsako četrto nedeljo v mesecu. Ignac Pečnik, tajnik.

Društvo "Zora" št. 25 S. N. P. J. v Tercio, Colo., ima svoje redne mesečne seje vsako drugo nedeljo v mesecu. Odbor.

Društvo "Bratje Svobode" št. 26 S. N. P. J. v Cumberland, Wyo., ima svoje redne mesečne seje vsako prvo nedeljo v mesecu, in sicer ob 2. uri popoldan v mestni dvorani.

Društvo "Bled" št. 17 "S. N. P. J." v Lorain, O., ima svoje redne mesečne seje vsako prvo nedeljo v mesecu ob 2 uri popoldan v prostorih brata Vrbanke. Alexander Seichnitzer, tajnik, 578—10th Ave., Lorain, O.

Društvo "Edinost" št. 12 "S. N. P. J." mesečne seje vsako prvo sredo v mesecu ob 8 uri zvečer v Murray Uper House. M. Zigel, tajnik, P. O. Box 127 Murray, Utah.

Društvo "Zarja" št. 15 "S. N. P. J.", v Ravensdale, Wash., ima svoje redne mesečne seje vsako zadno nedeljo v mesecu, v dvorani g. F. Ludovika v Ravensdale, Wash. Odbor.

Slovensko narodno bratsko podporo društvo "Bratstvo Naprej" št. 9. "S. N. P. J.", v Yale, Kans., ima svoje redne mesečne seje vsako prvo nedeljo v mesecu ob 10 uri popoldan, v slovenski Narodni dvorani pri sob. Dolari. Frank Levac, tajnik.

Bratsko društvo "Sokol" št. 20 "S. N. P. J." v Ely, Minn., ima svoje redne mesečne seje vsako četrto nedeljo v mesecu v prostorih br. Jos. Sellakar-ja. J. Somrak, tajnik, Box 62 Ely, Minn.

Društvo "Orel" št. 21 "S. N. P. J." v Pueblo, Colo., ima redne mesečne seje vsako prvo nedeljo, in vsako prvo po 15. vsacega meseca v dvorani M. Kochevar-ja 1217 Eller Ave. Odbor.

Društvo "Edinost" št. 23 S. N. P. J. v Darragh, Pa., ima svoje redne mesečne seje vsako prvo nedeljo v mesecu, v dvorani Wm. Singer-ja v Eveningtown, Pa. Odbor.

Bratsko društvo "Sokol" št. 11 spadajoče v "S. N. P. J.", v Roslyn, Wash., ima svoje redne mesečne seje vsako prvo nedeljo v mesecu pri br. Ivan Malenšek-u. Odbor.

Društvo "Trdnjava" št. 10 "S. N. P. J.", v Rock Springs, Wyo., ima svoje redne mesečne seje vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9 uri popoldan. Ivan Lebor, tajnik.

Društvo "Danica" št. 22 S. N. P. J. v Trimountain, Mich., ima svoje redne mesečne seje vsako drugo nedeljo v mesecu. Matija Likovič, tajnik.

Nadaljevanje z 3. strani.

odgovoren; naj je še tako priden, vosten in pošten, vendar nima dela. Umevno je, da to ne more ugodno vplivati na njegovo duševno stanje. S svobodno pogodbo ima podjetnik nadvlado nad delavcem. Vselej splošnega tekmovanja znižuje podjetnik mezd. Proti temu je delavec-podivinec brez moči, tu more kaj doseči le organizacija. Mezda pa se lahko znižuje tudi na indirektn način. Tako indirektno zniževanje mezde se godi n. pr. s podaljševanjem delavnega časa, ako se dela tudi ob nedeljah in praznikih, ako se ne dovoljujejo odmori, ako se rabijo pri delu ženske in otroci, katerih življenske potrebe so manjše, posledno tudi plače.

Po svobodni pogodbi si more podjetnik izgovoriti popuste, kazni, ako pride delavec preporno na delo, če poškoduje proizvajalna sredstva (oročje) i. t. d. Podjetnik nima zanimanja za moralne in zdravstvene razmere delavčeve. Delavec je navezan sam nase in na podporo dobrih ljudi, ako aboli, se poškoduje, onemore ali nima dela. Mnogo se izrabljajo delavci pri tako zvani domači obrtnosti.

Nizka mezda neugodno vpliva na duševno stanje delavčeve, jemlje mu veselje do dela. Ker nima upanja, da bi se mu pri boljšem delu zvišala pla-

ča, se ne povzdigne do večje dovršenosti pri svojem izdelovanju. Ustrezajoč komaj svojim najnujnejšim življenskim potrebam, si ne more devati na stran. Krepko hrano in toplo obleko mu nadomešča alkohol. Ako pride — brez svoje krivde — ob službo, ali zbolí, se poškoduje ali vsled starosti onemore, nima kakšne zaloge, iz katere bi zajemal. Čaka ga beraška palica.

In rodbinsko življenje! Upregajo se žene in nedorasla mladina v produkcijo. Kakšna vzgoja otrok? Tudi v kulturnem oziru je delavec na slabem. Delavec po napornem delu ni sposoben, da bi se njegov duh bavil z duševnimi potrebami. Tudi nima časa niti sredstev za to. Otroško delo odteguje mladino tudi od najpavdnejše izobrazbe.

Razmere, ki sta jih ustvarili veleobrt in svobodna pogodba, imajo tudi neugodne politične posledice. Med delavstvom se širi splošna nezadovoljnost s sedanjim družabnim redom.

Iz vseh teh naštetih slabih razmer se je rodilo delavsko vprašanje kot posledica novodobnega gospodarskega razvoja in pravnega naziranja. Rešitev tega vprašanja je naloga gospodarske in socialne politike. Rešuje pa se to vprašanje s troje stališč: individualističnega (liberalnega), socialističnega in socialnereformnega.

Kdor želi postati forman

mu priporočam najnovejši SLOVENSKO-ANGLEŠKI REČNIK, kateri je jako razumljivo sestavljen, in se v najkrajšem času angleščine brez učitelja nauči.

Velikost žepne knjižice, cena ji je samo 60centov katere se lahko v poštnih znakah naročilo pridene.

V. J. Kubelka,
99 Dearborn St. Chicago, Ill.

Odprla sva moderno urejeno gostilno na 156 Desplaines ulici in voglu Austin Ave—

kjer bodeva točila pivo prve vrste, pristna naravna vina in izborna žganje.

Unijske smodke na raspolago.

V obilni poset se priporoča vsem rojakom, brata

Polanšek brata.

P. Schoenhofen Brg. Co's.

Najboljše pivo je

Edelweiss

Se-prodaja povsod.
Phone Canal 9 Chicago, Ill.

Kasparjeva državna banka.

623 Blue Island Ave. Chicago, Ill.

plačuje od vlog 1. jan. pa 30 jun. in od 1. jul. pa do 30 dec. po 3 odstotke obresti.

Hranilni predal za \$3. na leto.

Pošilja se denar na vse dele sveta in prodaja se tudi vozne listke (šifkarte).

Denar se posojuje na posestva in zavarovalne police.

Edina vinarna, ki toči najboljše kalifornijska in importirana vina. Kdor pije naše vino, trdi, da še ni nikdar v svojem življenju pokusil boljše kapljico. Vsi dobro došli!

Hermanekov Angelika balzam je najboljše krepilo.

Kedar telo slabi in se njega moč čimdalje boljbolj zmanjšuje tedaj potrebuje žolodec krepila za prebavljenje, da ojači čreva in ledvice. Hermanekov angelika balzam se proizvaja le iz korenin, zelišč in izbranih rož, ki so potrebne za ojačenje telesa in utrditev zdravja. Ako postane kri nečista, se pretaka nepravilno in postaja razkrojena, telo ne dobiva dovolj jakosti, torej slabi in razpada, pristopno je boleznim, nervoznosti, slabemu prebavljenju, izgubi slasti do jedil, nespečnosti.

Poleg se pa prikazujejo še druge bolezni, ki imajo svoj izvor le v slabi krvi, n. pr. mrzlica. Hermanekov angelika balzam je najboljši kričistilec in krepilo, ki vedno pomaga, ako telo slabi.

Cena 75c; po pošti 85c.

Izdeluje in prodaja edino

J. C. Hermanek, lekarnar,
585 So. Centre Av. Chicago Ill.

POSETITE NAŠO OBLETNO Veliko jesensko otvoritev in izložbo ta teden

Že več tednov smo se bavili z sprejemanjem in urejevanjem noviga jesenskega in zimskega blaga, in sedaj smo v stanu Vam razkazati neprimernih mnogovrstnosti sezonske trgovine. Največja vrednost in najlepša moda po najnižjih cenah so zbrane pri nas v krasni izložbi. Mi Vas najuljudneje vabimo na ogled. Vaš obisk ki Vas bode gotovo zanimal se bode tudi izplačal, zato ker Vam posebno dobre cene tekom časa izložbe.

Mi razvažamo blago na vse dele mesta kakor tudi v pred mestje brez plačno.

PRODAJALCI

John Kremesec in Frank W. Zathurecky. Vprašajte po števil. 12 ali po števil. 3.

Svilnate bluze delane iz finega tafeta ali iz peau de soie svile, v črnih, belih, modrih, svetloplave in rožnatih barvah, čedno izdelane, v vsih rednih merah, na izbero \$2.95

Ženska gotova krila delane iz čisto volneniga ševiota, nabrane, obšite z trakovi in gumbi, delane po najnovejši modi, po vsih rednih merah sedaj le po \$3.98

Ovratnice iz lisičje kožuhovine z dolgimi svilnatimi dlakami, različnega izdelka v sable ali Isabela barvah po \$9.98

Zajčje kožuhovine črne ali Isabela barve v skupini šestih repkov le po 98c

Zenske jupe iz "Near-Seal" kožuhovine tesniga kroja in visokim ovratnikom po \$35.00

Suknje za otroke in deklice, iz jazbecove kožuhovine ali ševiota, najnovejšega jesenkega kroja, obšite z baršunom in pletenicami, v plavo rujavih in črnih barvah, mera od 6 do 16 leta samo \$3.95

Prepričajte o našim novim blagu za obleke - to je vse - drugo prepustimo Vaši razsodbi.

Dvojno nagubano in prosto barvane tkanine za obleke, v veliki zalogi raznovrstnih kakovosti tekem te razprodaje, po 18c

Pristno volneno blago za obleke v veliki zalogi različno lepih in preprostih barvah, za časa te razprodaje jd. le 59c

Čisto volnena prunela svileno in bogato izdelano, krasno in trpežno blago za krala in obleke, v vsih barvah kakor tudi v črni jd. le 79c

Široko fino in čisto volneno blago za obleke lahke in težke vrste mešane zaloge v različnih barvah kakor tudi v črni, na izbero jd. le 98c

Obiščite naš prenovljeni oddelek za možke obleke v drugem nadstropju in oglejte nošo novo zalogo oblek za možke in dekče.

Jesenke in zimske obleke za možke delane iz črne tibeta, vredne Vaše pozornosti, imamo jih z enim ali dvojnjam oprsem, v vsih rednih merah koje nudimo za časa razprodaje po \$10.00

Nikjer drugod ne dobite površnika za to ceno ki so popolnega kroja, i mammo jih v vsih različnih vzorcih in barvah po \$9.00

Dr. Kolacek & Co.
559, 561, 563 and 565 BLUE ISLAND AVE.

Vesti iz jugoslovanskih pokrajin.

— Grozna nesreča. Iz Sent Pavla, se nam poroča: Velika nesrečna-se je pri nas pripetila. Jurij Puchmeister je z svojo ženo stanovanje snažil in našla sta dinamitpatron, ki si ga je prejšnji mož žene shranil. Mož je vzel patron in ga je na dvorišču žagal nakar mu je v roki eksplodiral ter mu desno roko odtrgal.

— Duhovnik župnika zastupil. Podoben slučaj, kakor pred leti na Korškem, ko je skušal kaplan z mašnim vinom zastupati svojega župnika, se je pripetil v Chieti v Italiji. Kaplan Rafael Natale je že več let smrtno sovražil svojega župnika Nikolaja Marullija, ker je smatral župnika za svojega tekmeča, da ni on dobil župnije. Ko je dne 24. sep. župnik maševal, začutil je, da ima mašno vino čuden okus, kmalu ga je tudi začelo zvijati po trebuhu. Poklical je zdravnika, ki je našel v vinu strup sublimat. V začetku so imeli na sumu mežnarja, toda kmalu se je po pričah dokazalo, da je zločinec kaplan, ki so ga tudi zaprli.

— Velik požar. V Adrianopoli zgorelo je 1350 hiš, 300 prodajalnic, 13 šol, 6 cerkev, 1 sinagoga in 1 mohamedanski kloster. 3000 oseb dobi vsak dan od oblasti kruh.

— V Budimpešti se je smrtno nevarno ranil z bodalom abiturijent Auerbach, ker so ga silili v bogoslovje. Dejal je, da rajši umrje, nego da bi postal duhovnik.

— Umobolen duhovnik. V ljubljansko okolico zabaja neki duhoven, o katerem se govori, da je baje na umu bolan. Brez denarja zahaja v lokale in namesto da bi stroške in pijačo plačal, pa dotičneže celo napumpa. Seveda, ker zna v tej zadevi prav zvito govoriti, mu vsak da, potem pa zaman čaka, kdaj dobi povrnjeno. Na ta način je ta duhoven oškodoval že najmanj 20 gostilničarjev. Sedaj povprašujejo slednji okoli, kje je oni duhovnik, da ga bodo opomnili na njegovo dolžnost in dolg. Ker uprizarja omenjeni tudi ne pravne atentate, zato bi bil zadnji čas, da se ga spravi v kak zavod.

— Velikanski požar je 29. sep. divjal v Ratečah na Goremskem. Upepelil je okoli 50 poslopij. Svit ognja je bil tolik, da se je videl čez gorovje na Korško v Trbiž. Škoda še ni znana.

— Odstop srpskega ministra zunanjih zadev Jovana Žujovića je baje gotova stvar. Odstopi radi bolezni, pravi povod njegovega odstopa pa so politična vprašanja, ki se tičejo srbsko-turškega spora in avstrijske okupacije turške pokrajine Novi bazar.

— Kolo srbskih sester se zove društvo, ki ima plemenit namen, da pomaga bedni, pod turškim jarnam zdihujoči raji v Stari Srbiji in Macedoniji. Društvo ima svoj sedež v Belgradu, kjer je imelo tudi dne 8. oktobra t. l. svoje veliko zborovanje.

— Prostovoljni novinci. V Brošu na Sedmograškem se je prijavilo 600 srbskih in rumunskih mladeničev prostovoljno za vojaško službo.

— S knezom Ferdinandom so jeli biti Bolgari vedno bolj nezadovoljni. Časopisi ga dolže, da tira samo svojo osebno politiko in se prav nič ne meni za bolgarske narodne ideje. Pred meseci je Srbija stavila predlog za skupno in energično akcijo Srbov in Bolgarov v zadevi reform v Macedoniji. Takrat je bil zato najugodnejši čas, toda vse se je razbilo radi osebnih interesov kneza Ferdinanda. Koburžan je pač tujec, Nemeč, zato ne čuti z narodom in neče podpirati njegovih stremiljenj.

— Ljudski shod, sklicali so socialni demokratje v areno "Narodnega doma" v Ljubljani, z dnevnim redom "Gautsch in splošna volilna pravica", v soboto dne 30. sep.

— Samomor. V Zalilogu pri Sorici si je z žepnim nožem prerezal vrat 23letni krojaški pomočnik Jakob Šiška iz Hrastja pri Kranju. Šiška je čez tri ure umrl in je izvršil sammor najbrž v hipni blaznosti.

— Za ruskega justičnega ministra določenega barona Nolken so revolucionarji na njegovem posestvu pri Varšavi smrtno obstrelili.

— Nezgoda na železnici. Med Ratiborom in Katovicem je zdrknil osebni vlak s tira. Štirje sprevodniki so bili ubiti. 17 oseb je bilo hudo ranjenih.

— Najnovejšo dramo M. Gorkega "Otroci solca", je cenzura prepovedala, ker privede 4. dejanje ljudsko vstajo na oder.

— Kubelik, znani češki virtuozi na gosli, pripotuje še letos v Ameriko, kjer priredi 80 do 100 koncertov, za kar dobi najmanj 1 milijon K. Iz Amerike bode potoval v Avstralijo, kjer bode priredil 42 koncertov ter dobil 320.000 K.

— Hud Amerikanec, 3. t. m. se je pripeljal v Ljubljano iz Amerike neki delavec in šel v voz električne železnice ter vzel vozni listek do Sv. Jakoba. Tam ga je sprevodnik opozoril, da mora izstopiti ali pa kupiti zopet nov vozni listek. Amerikanec pa ni hotel ne tega ne onega in slednjič sunil sprevodnika v obraz in ga telesno poškodoval. Potem je šel v neko gostilno v Florijanskih ulicah, se ga tam dobro nasrkal in začel razbijati in postajati tako rabižaten, da je moral biti aretovan, kar si more šteti le v srečo, kajti pri posebni preiskavi so našli pri njemu ček za 18.500 K, ob kateri bi bil v svoji pijanosti prav lahko prišel, ko bi se bil klatil ponoči po mestu. Navedenec je bil v Ameriki 20 let in si je ves ta denar tam prihranil.

Glad kot zdravilo.

Verjetno je, da je glad dobro zdravilo proti želodčnim boleznim kakor tudi organom, tudi vemo za razne slučaje kjer so se z postom ozdravile zastarele bolezni. Te vrste bolezni prihajajo od preoblega zavžitja raznih jedil in pijač, posebno pri onih ljudeh, pri kojih ni telo naravno močno razvito, in pri kojih so nasledki dolge bolezni, pri takih boleznih edino pomaga Trinerjevo zdravilno grenko vino koje vpravna prebavne organe zopet na delavno stališče, in primora želodec da zopet redno sprejema vsako hrano, in ojači ostale organe v toliko, da zopet pravilno prebavljajo vsako hrano. Potem delujejo zopet vsi organi pravilno, kar človeka ozdravi in ojači. Imeli bode zopet slast do jedi, zdravo in trdno spanje, lepo zdravo barvo, močno in naravno srčno bitje, čisto kri. Posebno blodolčni in slabotni ljudje bi morali vpotrebovati to zdravilo.

Dobiva se v vseh lekarnah in pri izdelovalcu Josip Trineru 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Ako pošljete denar v staro domovino, obrnite se zaupno na M. V. Konda-ta, 683 Loomis Str., Chicago, Ill.

NAZNANILO.

Rojakom priporočamo našega zastopnika Frank Budno, ki se mudi na potovanju. Dotičnik ima pravico nabirati naročnino za "GLASSVOBODE", sprejemati naročila za knjige in oglase. Upravništvo "GLASSVOBODE".

Mirko Vadjina

priporoča bratom Slovincem svojo BRIVNICO.

390 W. 18. St. Chicago.

Največja slovanska tvrdka
Emil Bachman,
580 So. Centre Ave. Chicago.

Izdeluje društvene znake, gumbe, zastave in druge potreščine.

Pozor rojaki!!!

Potujočim rojakom po Zdr. državah, onim v Chicagi in drugim po okolici naznanjam, da točim v svojem novourejenem "saloonu" vedno sveže najfinejše pijače—"atlas beer" in vsakovrstna vina. Unijske smodke na razpolago. Vsaemu v zabavo služi dobro urejeno kegljišče in igralna miza (pool table). Solidna postrežba zagotovljena.

Za obilen obisk se vljudno priporoča:

MOHOR MLADIC
617 S. Center Ave. blizo 19
ulice CHICAGO, ILL.

ODEVNI
ATLAS
SPOLEČNOST

Na vogalu 18. ulice in Blue Island Ave.

NOVA MODA
JESENSKIH
IN ZIMSKIH
OBLEK!

Nikjer drugod ne dobite toliko zologo raznovrstnih

sukenj in površnikov

Pridite in ogledajte si našo zalogo, isto vam razkažemo brezplačno ako kaj kupite ali ne.

Vse naše obleke so delane po najnovjši modi, okusno in trpežno.

Suknje z enim ali dvojnim oprsem po..... \$ 6.00

do..... \$ 25.00

Površniki najnovjše mode po..... \$ 7.50

do..... \$ 20.00

imamo posebne obleke v zalogi za majhne, velike kakor tudi za navadne ljudi.

ZADOVOLJSTVO v ŽIVLJENJU

se uživa, ako sta mož in žena popolnoma zdrava. Osebe, ki so težko bolne na želodcu ali jetrah, so vedno čemerne, nezadovoljne in sitne. Naobratno so pa osebe, kojih želodec redno prebavlja zavžito hrano, odločne, vesele in polne življenja. Vsekako pa ima lahko vsak človek zdrav želodec, ki redno prebavlja, ako le rabi

Trinerjevo zdravilno
grenko vino,

ki spospešuje slast do jedi in prebavnost. Ali veste, da pomeni trdno zdravje, ako se dobro prebavljena hrana spremeni v telesu v čisto kri, ki je glavni pogoj življenja.

Naročila za ta pripomoček so tako ogromna, da so pričeli to izvrstno sredstvo kar na debelo ponarejati, da bi varali ljudstvo. Ali naši čitatelji vedo, da je edino pristno

Trinerjevo zdravilno, grenko vino

najboljše domače zdravilo in namizno vino na svetu.

Dober tek.
Izborna prebavljanje.
Trdno zdravje.

To je zdravilo, kakeršnemu ni para na svetu. Ako je rabite, odvzamete mnogo bolezni od sebe. Rabite je, da vam bodo boljše dišale jedi, kot krepčalo in čistilca krvi, branite bolezni.

POZOR! Kedarkoli rabite Trinerjevo zdravilno grenko vino kot lek, tedaj ne smete uživati drugih opojnih in slabih pijač.

V LEKARNAH

V DOBRIH GOSTILNAH

Jože Triner

799 So. Ashland Ave.,

CHICAGO, ILLINOIS.

Mi jamčimo za pristnost in polno moč naslednjih specialitet:

Trinerjev brinovec, slivovka, tropinjevec, konjak.

Wilke

Najboljši fotograf, izdeluje vsakovrstne slike razne velikosti.

Družbinske in društvene skupine. Zenitovanijske in otročje slike so naša specialiteta. Cene primerne in solidne.

391—393 Blue Island Ave, vogal 14. Pl.

Telefon Canal 287

Nad 30 let se je obnašal
Dr. RICHTERJEV
SVRTOVNI, PRENOVLJENI
"SIDRO"
Pain Expeller
kot najboljši lek zoper
**REUMATIZEM,
POKOSTNICO,
PODAGRO itd.**
in razne reumatične
neprilike.
SAPO; 25ct. in 50ct. v vseh lekarnah
all pri
F. A. Richter & Co.
215 Pearl Street,
New York.

LIEBICH Slovenski fotograf
poznat mej Slovenci že mnogo let
izdeluje najlepše velike in male sli-
ke po najnižjih cenah.
80—86 Euclid Ave.
CLEVELAND, O.

POMOČ IN ZDRAVJE BOLNIM!

ZAMORE DATI SAMO

Dr. E. C. Collins, M. I.

ako hoče bolnik popolnoma ozdraviti je v prvi vrsti potrebno da zdravnik njegovo bolezen popolnoma in natanko spozna, to pa je edino le mogoče našemu slavnemu in najbolj učenemu profesorju, ker je on edini zdravnik, kateri po natančnem opisu vsako bolezen, popolnoma in temeljito spozna.

Zato, rojaki Slovenci, v slučaju da vam je treba zdravniške pomoči vam mi priporočamo samo in edino le tega slavnega in izkušenega zdravnika ker se nijeden drugi zdravnik ne more ponašati s tako uspešnim zdravljenjem kakor on.

OZDRAVI VSE BOLEZNI, ker on jedini pozna po znamenjih takoj vsako bolezen in radi tega ozdravi vse možke in ženske bolezni bodisi akutne ali pa zastarele (kronične). Za to tudi jamči za popolno ozdravljenje vseh bolezni, kakor: bolezni na pljučah, prsih, želodcu, črevah, ledvicah, jetrah, mehuru, kakor tudi vseh bolezni v trebušni votlini, bolezni v grlu, nosu, glavi, nervoznost, živčne bolezni, prehudo utripanje in bolezni srca, katar, prehlajenje, naduho, bronhijalni, pljučni in prsni kašelj, bljuvanje krvi, mrzlica, vročina, težko dihanje, nepravilno prebavljanje, revmatizem, giht, trganje in bolečine v križu, hrbtu, ledjih in boku, zlato žilo (heme-roidi), grižo ali preliv, nečisto in pokvarjeno kri, otekle noge in telo, vodenico, božjast, slabosti pri spolnem občevanju, polucijo, nasledke izrabljanja samega sebe, šumenje in tok iz ušes, oglušnje, vse bolezni na očeh, izpadanje las, luske ali prh na glavi, srbenje, lišaje, mazolje, ture, hraste in rane, vse ženske bolezni na notranjih organih, neurastečni, glavobol, neredno mesečno čiščenje, beli tok, bolezni na maternici itd., kakor tudi vse ostale notranje in zunanje bolezni. On je prvi in jedini zdravnik, kateri ozdravi jetiko, ozdravi vse tajne možke in ženske spolne bolezni, kakor tudi „sifilis“, točno in popolnoma. (Zdravljenje spolnih bolezni ostane tajno). Ženskam in moškim se ni treba sramovati ter naj natančno in zanesljivo opišejo svoje spolne bolezni. Ktere ženske trpe na takozvanem mesečnem neredu, naj se takoj do njega obrnejo.

BERITE nekaj najnovjših priznanj, s katerimi se zahvaljujejo naši rojaki za popolno ozdravljenje:

Slovenka: M. HEGLER — 1239 Bohemian Ave — Pueblo, Colo.

Ozdravljena od akutne bolezni ženskih organov — narednega mesečnega čiščenja, belega toka — bodljaja in krča v trebuhu križu, težkega dihanja, glavobola in srčne bolezni.

Slavni gospod Profesor!

Naznanjam vam da sem sedaj popolnoma zdrava. Vaša zdravila so mi za dostavala za popolno ozdravljenje — moje težke bolezni vsled katere sem trpela nad tri leta in katere ste me Vi edini popolnoma ozdravili, srčno se vam zato z mojim možem zahvaljujema in vas priporočava vsem rojakom Slovincem ker ste v resnici najbolj učeni in izkušeni zdravnik.

Tudi vam pošiljam mojo sliko in vam ostanem do groba hvaležna.

Mari Hegler

Bohemian Ave 1239

Pueblo, Colo.

Ozdravljen od kronične bolezni želodca in notranjih prebavnih organov.

Cenjeni gospod profesor!

Vam naznanjam da sem po vaših zdravilih popolnoma ozdravil in sem zdaj čisto zdrav in vesel kakor poprej in delam že en mesec. Vam pošiljam mojo sliko, ko sem bil pri vojakih v ol kontri Austriji.

Pozdravljam vas doberdelni gospod profesor.

Johan Strah.

Iz vsega tega se jasno razvidi, da se bolniki, najzanežliveje ozdravijo pri našem slavnem zdravniku.

Zato, ako ste slabostni, bolni, ako izgubljate moči ali trpite na katerikoli bolezni, če je vaša bolezen zastarela ali kronična vsled neuspešnega zdravljenja neizkušenih zdravnikov, opišite natančno vašo bolezen navedite starost in čas, kako dolgo ste že bolni tar pošljite pismo na ta-le naslov:

Dr. E. C. Collins

Medical Institute

140 WEST 34th STREET, NEW YORK, N. Y.

In potam bodite z mirno dušo prepričani da bode te zagotovo in popolnoma ozdravili.

RAZNO.

— Spol je spremenila. V Curihu v Švici je 8. septembra spremenila 19 letna Cecilija Waridel svoj spol. Zdravnik je namreč izjavil, da je moškega spola in Cecilija se je takoj oblekla v moško obleko in se imenuje zdaj Cezar.

— Prometno naznanilo. Načelnik postaje Herrlingen pri Ulmu je dal v čakalnici izobesiti sledeče obvestilo: "V sredo, 13. oktobra, vozi poseben živinski vlak. Poraba vlaka je tudi drugim osebam dovoljena, ako si kupijo navadni vozni list."

— Klerikalno znanstvo. V Rimu je ustanovil francoski duhovnik Touet muzej o vicah. Tukaj se kaže vse polno predmetov, ki so jih uboge duše tipale s svojimi gorečimi prsti, kakor molitveniki, mize, predpasniki pobožnih nun, po katerih so se spenjale duše iz vic ter ostavile zažgane znake. Vse to je z dokumenti "dokazano". Vsak obiskovalec dobi natančni katalog o predmetih, zato pa mora zapustiti kaj drobiža za "trpeče duše" v vicah, ki se zadovolje tudi z zlatnino in srebrnino, svečami in znakami. Kdor plača 100 frankov, postane ustanovnik tega "znanstvenega" zavoda.

— Portugalska kraljica Amalija je izprašana zdravnica. Kose je nedavno peljala skozi mesto, zapazila je gruho ljudi, ki je stala okoli neke nezavestne deklice. Kraljica je izstopila, velela prenesti deklico v bližnjo lekarno, kjer jo je samo preiskala in spravila k zavesti. Deklica je bila modistinja brez zasluzka ter je morala še mater preživljati. Oslabela je vsled gladu Kraljica je zadostno poskrbela za njo in mater. čez par dni pa je izročila deklici klobuk, ki ga je sama nakitila na svoj način. Obenem je kraljica pokrila enak klobuk. Ker se tudi v Lizboni bogate dame ravnaajo po kraljičini noši, je hotela brž imeti vsaka tak klobuk, ki jih ni znal nihče drugi v mestu tako lično nakititi kakor imenovana deklica po kraljičinem vzoru. In tako je imela mlada modistinja hipoma čez glavo dela in zasluzka.

— Hoja po vodi. Dunajski listi poročajo, da je 24. septembra neki Kirkmayer z Dunaja iznašel neko tvarino, ki se ne potopi in ne spušča vode. Kirkmayer si je napravil iz te tvarine obuvalec in vzel še neke posebne pasove ter dve uri korakal po Donavi, da je gledalo celo mesto. Nekaj časa je bilo videti, kot bi se mož potapljal, a ko so ljudje natančneje pogledali, so videli, da pleše, kot bi bil v kakem dunajskem salonu. Ko je končal, ga je oduševljeno pozdravilo občinstvo. Nekateri so mu ponujali denar, da patentira svojo iznajdbo, večina pa mu je priporočala, naj preko atlanskega oceana odide peš v Ameriko.

— Nora jesen. Pri kolodvoru v Borovnici cvetejo drevesa najlepše, kakor jablane, hruške in češplje. Vsled vročine je sredi poletja to drevje izgubilo listje, sedaj pa je sveže ozelenelo ter se razcvetelo. Na jablaninih vezah je poleg nežnih popkov in popolnega cvetja tudi že napol razvito sadje.

— Zapuščina barona Alfonza Rothschilda, ki je nedavno umrl v Parizu, znaša 930 milijonov frankov. Francoska država dobi na predpisanih davkih 21 milijonov, vdova 470 milijonov, oba otroka pa po 235 milijonov vsak.

Popravek.

Skrat je že zopet skakal po predalih in je v zadnji številki urinil neljubo pomoto. Naslov "Neopravičeni gost" na četrti strani naj se čita "Nepričakovani gost."

Listu v podporo.
L. K. .... \$0.50.

DNEVNI KURZ.
100 kron avstr. velj. je \$20 50
Temu je pridjati še 10 centov za poštino.

Listnica uredništva.

Pisatelja dopisa iz So. Chicago z dne 9. t. m. prosimo naj nam pošlje svoje polno in pravo ime, drugači smo primorani dopis izročiti sv. inkviziciji blaženiga Antona od Kala, da si ga je škoda, ker vemo že v naprej da bode obsojen na grmado. Isto velja tudi dopisniku v Rock Springs, Wyo. Pozdrav vsem!

Novo društvo "Popotnik", št. 30 S. N. P. J. v Weir City, Kans. naznanja, da so za sledeče leto izvoljeni naslednji odborniki: Martin Stefančič, predsednik; Josip Arh, podpredsednik; Ivan Koncilja, tajnik; Alojz Cirar, zapisnikar; Frank Mišmaš, blagajnik; Paul Obregar, zastopnik; Peter Skufca vodja; Nace Mišmaš in Jakob Kukovič, vratarjem; Josip Krampoš, Ivan Eseh in Ivan Govekar, preg. knjig; Ivan Novak, Frank Čereek in Valentin Cerar, bolniški odborniki.

Paul Obregar, zastopnik.

Zahvala im naznanilo.

V prvi vrsti se najtopleje zahvalim vsim tistim rojakom, kateri so od mene kupili vino in pošteno plačali.

Onim pa, koji so naročili vino, ter sem isto tudi odposlal, plačali pa do danes še nič najvljudneje prosim, da se bitro zgledajo ter poravnajo svoj dolg. Sosebno pa, so li vino prejeli ali ne.

Nadalje pa objavljam, da od danes naprej se ne bo več oziralo na naročila, razven proti plačilu.

George Simonič,
Mirabel, Lake Co., Cal.

IŠČE SE John Stonič po domače Sapa, zadnje čase je bival nekje v Coloradi. Za njegov naslov bi rada zvedela njegova v Chicagi živeča žlahta. Njegov naslov naj se pošlje na upranišтво "Glas Svobode" 683 Loomis St. Chicago, Ill.

IŠČE SE Jurij Volčanšek, mejhne in debele postave, po rokodelstvu je pek. Meni podpisanemu dolguje \$30 za hrano in stanovanje. Drugim sostanovalcem pa je pokradel, enemu 10. in drugemu 5. tolarjev. Delat noče, govori tudi nemško. Doma je nekje od Kostanjevice.

Kdor rojakov ve za njega naj ga blagovoli meni proti primerni nagradi naznaniti. Felicjan Volško 912 Chestnut St. Johnstown, Pa.

IŠČEM zanesljivega in poštenega agenta za razpečevanje grenočice "Triglav" in "Ban Jelačić" mej Slovenci in Hrvati. Ponudnik mora biti dober hustler koji se ne boji dela. Zasluzek in provizija dobra. Vzajem tudi kompanjona proti polovičnem odplačilu. To zadevno obrnite se na Triglav Chemical Works 568 W. 18th St. Chicago, Ill.

Knjiga "OPATOV PRAPOR-ŠČAK," spisal F. R. je izšla. Ta zanimiva zgodovinska povest je izšla kot podlistek v "Slov. Nar." in "Glas Svob". Knjiga obsega 211 strani in stane 50c. poštne prosta.

Kdor želi knjigo prodajati, naj se zgleda za pojasnila pri upravnistvu "GLAS SVOBODE".
683 Loomis St. Chicago, Ill.

Somiljeniki naročujte in pripočujte svoje časopise.

Konklave I. 1903.

I.

Gniloba je razjedala stebre rimskega imperija, ko se je začelo razširjati kristjanstvo. Rimski imperij ni bil drugega kakor skupina podjarmljenih držav, ležečih okrog Sredozemskega morja, katere države je Rim z brutalnim egoizmom plenil. Vse bogastvo podjarmljenih narodov se je stekalo v starodavnem Rimu, ki je postal središče surove četudi v nekih ozirih rafinirane kulture, postal pa tudi smradljivo barje socialne propalosti. Za Rimljane je bilo vse življenje le en sam bakanal, grozovita orgija, med tem ko so milijoni in milijoni tlačnih ljudi ginevali v najstrašnejši bedi.

V tej splošni gnilobi se je pojavilo kristjanstvo in začeli so se ga oklepali vsi, ki so zdihovali pod neznoznim pritiskom obstoječih političnih in ekonomskih razmer, in katerim se je studila naravna izpridenost in propalost. Stara poganska vera, ki je imela približno ravno tako malo etične moči v sebi, kakor dandanašnji rimski katolicizem, ni mogla več vplivati na mišljenje in čuvstvovanje mas, tem manj, ker je bila postala samo še sredstvo za politične namene. Tedaj, ko so se začeli barbarski narodi bližati Rimu in je rimsko cesarstvo trepetalo strahu pred njimi, tedaj so se po večstoletni gnilobi podrli stebri stare države, ekonomični — suženstvo — in duševni — pogansko svetovno naziranje.

Katero svetovno naziranje stopi na mesto poganskega, o tem si Rimljani niso bili na jasnem. Toda socialne razmere so z nepremagljivo silo gladile pot kristjanstvu. Rimljani so delo neskončno zaničevali, so lenarili, zapravljali, živeli razuzdano, prezirali skupne koristi tako, da je vsak mislil samo nase; široki sloji prebivalstva so slabše živeli kakor rimski psi. Ali je vzpričo temu moglo priti do veljave drugo svetovno naziranje, nego ono, ki je proti pravicam posameznikov poudarjalo pravico skupnosti, ki je nasproti bogastvu posameznikov in bedi velike večine prebivalstva priznavalo enako pravico vseh ljudi do enakoudobnega življenja, ki je proglašalo zapravljenost kot greh in prostovoljno siromaštvo kot krepost, ki je obsojalo brezstidno razuzdanost in proslavljalno askezo?

V onih časih, ko so se podirali stebri rimskega imperija, so že nešteti agitatorji oznanjali ta novi nauk — prakristjanske komunistične ideje, najočitnejše nasprotje starorimskega svetovnega naziranja in današnjega katolicizma.

Prakristjanske ideje, kakor so jih oznanjali prvi kristjani, so bile vsekrog revolucionarne in zato so se jih oklepali samo najbolj zaničevani in najbolj zatirani sloji, sužnji, hlapeci, mali kmetje. Bistvo prakristjanskih idej je bilo, uprizoriti velikansko revolucijo tlačnega rimskega prebivalstva, odstraniti tedaj vladajoče razmere in ustanoviti državo, v kateri bi bilo vse bogastvo skupna last, v kateri bi imeli vsi ljudje enake pravice in dolžnosti, izkratka: komunistično državo. Kristjani so bili prepričani, da pride Kristus z mogočno armado in uniči rimsko državno oblast, in kolikor hujša je postajala splošna beda, tem raje so se tlačeni in izkoriščani sloji oklepali kristjanstva.

Dokler so bili med kristjani samo proletarci, je kristjanstvo ohranilo svoj revolucionarni značaj. Ali sčasoma so se tudi med imovitejšimi sloji našli ljudje, ki so obsojali v državi vladajoče razmere in katerim se je uravna razuzdanost studila, in čim bolj so se začeli taki elementi pridruževati kristjanom, toliko bolj se je izgubljal revolucionarni in komunistični značaj kristjanstva. Najprej je bil kot "krivoverski" proglašen nauk, da ustanovi Kristus že na tem svetu božje kraljestvo takoimenovano "tisočletno državo" in obljubljen država enakosti, bratstva in splošna sreča se je prenesla v — nebesa, iz katerih se ni še nihče vrnil.

To je bila bistvena in globokopomenbna izpremenitev prvotnega kristjanstva. Čim je na mesto obljubljenega sreča na tem svetu stopila obljuba, da se doseže ta sreča — po smrti, je bila kristjanstvu odprta pot do svetovnega gospodarstva nad narodi, a zaprta pot, ustvariti na tem svetu

božje kraljestvo, kraljestvo pravičnosti, svobode in enakosti.

Kristjanski nauki so se najprej razširjali med Židi. Šele ko je 70 let po Kristusovem rojstvu cesar Tit razdejal Jeruzalem, da naredi konec vedno ponavljajočim se narodnim revolucijam Židov, in ko je Žide razpodil po vseh rimskih pokrajinah, se je začela kristjanska agitacija tudi v drugih krajih.

Kristjanstvo, ki so je Židje raznesli po vsi rimski državi ni zaradi svojih teoretičnih naukov prodiralo, nego zato, ker je bednim slojem dajalo praktično socialno pomoč. Veliko socialno vprašanje cesarske dobe je bila strašna revščina preogromne večine prebivalstva. Vsi poskusi države, omejiti to strašno bedo, so bili brez uspeha. Nekateri cesarji in tudi razni zasebniki so poskušali utesniti to bedo z dobrodelnimi ustanovami, a rimska birokracija je te ustanove ravno tako požrla, kakor so pozneje ogromno mnogo takih ustanov požrli katoliški duhovniki. Sicer pa se na ta način ni dalo splošni bedi v okom priti. Velika večina poganskih bogatašev je zmajevala z rameni in rekla: Sicer nam je žal, da je tako, a pomagati se nič ne da; božja volja je taka. Tako tolažbo se sliši tudi dandanes iz ust katoliških duhovnikov in sedanji rimski papež Pij X. se je v jako znani enunciaciji postavil na to isto stališče.

Prvi kristjani so z vso žilavostjo in vnemo mlade stranke pobijali te nauke in nazore in netili z vso vstrajnostjo vladajoče nezadovoljstvo. Kjer jih je bilo kaj več, so ustanovili svoje občine, ki so bile vsekrog komunistično organizirane. Kristjanski nauki so bili postranska stvar, glavno je bil komunizem. Prav ker je kristjanstvo siromakom praktično pomagalo, ker siromakom ni bilo treba stradati, če je občina kaj imela, zato so se obubožani sloji oklenili kristjanskih sekt.

Naravno je, da čimbolj so te komunistične sekte kristjanov naraščale, tem večje je postajalo nasprotje med pogani in med kristjani. To nasprotje je poostrovala okolnost, da so se prvi kristjani strogo ločili od pogani, da so pretrgali celo vse rodbinske vezi s pogani in živeli vse drugače kot pogani. In od tega jih niso odvrnila niti kruta pregajanja, nasprotno, ta pregajanja so še pospeševala razširjenje kristjanstva tako, da se je prekanjenemu cesarju Konstantinu zdelo koristno za njegove interese, če se s kristjani poravna. Leta 324. je cesar Konstantin proglašil versko svobodo, kajti spoznal je, da bi kristjanstvo, ki je imelo mase za seboj, vse bolj podprlo njegov prestol, nego brezmišelnno poganstvo.

Tako je poglavar kristjanske cerkve, rimski škof, postal prvi služabnik cesarjev, glavna opora države, kristjanstvo pa iz revolucionarnega gibanja državo ohranjujoč element. Narodi so imeli od tega neznansko škodo, toda cerkveni poglavarji so postali tem potom bogati in mogočni.

Ob sebi je umevno, da se je pri teh novih razmerah izpremenila tudi prvotna organizacija kristjanskih občin.

Dokler je med prvotnimi kristjanskimi občinami vladalo bratstvo, ni bilo med njimi nobenega razločka. Vodstvo občin je bilo v rokah mož, ki so uživali zaupanje vseh občanov. Navadno so bili to najstarejši možje. Seveda so jih verniki sami izvolili. Imenovali so se ti starešine presbiterji ali episcopi (škofje), za pomoč pa so jim bili dodeljeni pazniki, dijakoni, ki so imeli v prvi vrsti nalogo, deliti podpore med potrebne vernike.

Čimbolj so se verske občine množile, toliko večji ugled so imeli škofje. Če so bili ti bogatega stanu, so si kmalu pridobili vsakovrstnih pravic, kar ni bilo težko, saj so bili verniki skoro vsi odvisni od njih dobrodelnosti. Az škofa, ki je bil brat vseh kristjanov, je kmalu postal gospod, ki je od svojih bratov zahteval pokorščino. Na shodih si je tak škof kmalu dal postaviti poseben časten sedež, drugi presbiterji so sedeli okrog njega, dijakoni pa so stali za njimi. Ta navada se je kmalu udomačila in razširila in ž njo se je uničila prvotna enakost med kristjani ter se je položil temelj duhovniškemu gospodarstvu.

Iz mest, kjer se je kristjansko gibanje najprej začelo, se je sčasoma širilo tudi po kmetih. Nastale so ver-

ske občine tudi po deželi, podobne današnjim društvom, ali ker tam ni bilo mož, ki bi bili mogli občino organizirati in jo voditi v duhovskem in v gospodarskem oziru, so se verniki oglasili v bližnjem mestu in prosili, naj jim pošljejo sposobnega moža. Seveda je škof takega moža izbral izmed svojih presbiterjev in dijakonov, ki je postal tako nekak kmetijski škof in seveda imel najtesnejšo zvezo z mestnim škofom, ki je sčasoma znal vse te može spraviti v čedalje večjo odvisnost ter jih je naposled dobil popolnoma v svoje roke. Tako so nastale škofije, nemreč okraji, katerih duhovniki so bili podrejeni škofu, ki je bil njih poglavar. Ali se je čuditi, da je tak škof želel, razlikovati se po zunanem sijaju in blesku od drugih, od njega odvisnih duhovnikov in da je rad dal vidnega izraza svoji moči in svoji veljavi? Saj so imeli ti ljudje vedno pred očmi sijaj, s katerim so bili obdani dostojanstveniki rimske države, in saj so iz sv. pisma vedeli, kako znamenito mesto so židovski duhovniki zavzemali med verniki. Že v 3. stoletju so začeli učiti, da je Bog duhovnikom dal vso oblast, ne da so jim jo poverili verniki, in tako so sčasoma postali samostojen stan, ki je visoko stal nad verniki.

Čimbolj je rasla moč duhovnikov in škofov, toliko bolj so se izgubljala demokratična načela, na katerih so bile zasnovane prve kristjanske združbe. Škofje so uvedli provinencialne sinode, na katerih so se vse cerkvene in tudi druge zadeve urejevale, a storili so to duhovniki, ne da bi se zmešali za vernike. Škofje so trdili, da je na teh sinodah navzočen sveti Duh, da narekuje vse odločbe sveti Duh in tako so ti sklepi grešnih ljudi zadobili značaj direktnih božjih ukazov. S tem se je spopolnila škofovska avtokracija.

(Dalje prihod.)

CENA KNJIG.

Katere se dobi pri upravnistvu "Glas Svobode" poštne prosto.
Quo vadis, \$1.50
Trije Mušketirji, \$2.50
Rusko-slov. slovar, \$1.60
Preko morja, 35c.
Na bojišču, 35c.
Beračica, 18c.
Zrtev razmer, 25c.
Opatov praporščak, 50c.
Koledar, 25c.

NAZNANILO.

Slovenecem in bratom Hrvatom najtopleje priporočava, po starokranjskem okusu delane

SMODKE.

Fino izdelane viržinke po najnižjih cenah.

Zunanja naročila sprejemljeva z posebno točnostjo poštne prosto
Vsa naročila naj se noslovijo na
BAHOVEC BROS.
567 So. Centre Ave Chicago, Ill.

Niže podpisani priporočam Slovenecem, Hrvatom in drugim bratom Slovanom svoj lepo urejeni

SALOON

z dvojnimi kegljiščem in biljar na razpolago.

Točim sveže pivo, domača in importirana vina, fine likerje in prodajam izvrstne smodke.

Prost prigrizek vedno na razpolago.

John Kumar,

na vogalu Laflin in 20 ulice in Blue Island Ave. Chicago, Ill.

ROJAKI

POZOR!

1000 mož potrebujeva v

Silver Saloon

461-463, 4th St. San Fran. Cal. za piti fino Wieland-ovo pivo, kalifornijsko vino in najboljše žganje in kaditi najfinejše unijske smodke. Prigrizek prost in igralne mize na razpolago. Rojaki dobe hrano in stanovanje.

BRATA JUDNICH,
San Francisco, Cal.

Slovenecem in bratom Hrvatom v Chicagi naznanjam, da sem svojo gostilno opremil z modernim kegljiščem in tako svojim cc. gostom pripravil najboljše zabavišče.

Vsem bratskim društvam priporočam tudi moje dvorane za društvene seje, svatbe, zabavne večere itd. — veliko dvorano pa za narodne in ljudske veselice.

Cc. gostom so vedno na razpolago najboljše pijače, unijske smodke in prost prigrizek.

Potujoči rojaki vedno dobro došli! Priporočam se vsem v obilen poset.

Frank Mladič,

587 S. Centre Ave.

Chicago, Ill.

Pozor!

Pozor!

Slovenci.

"Salon" z MODERNIM KEGLJIŠČEM

Sveže pivo v sodčkih in buteljkah in druge raznovrstne naravne pijače — najboljše in najfinejše unijske smodke. Potniki dobe čedno prenočišče za nizko ceno. Postrežba točna in izborna.

Vsem Slovenecem in drugim Slovanom se priporoča

Martin Potokar, 564 S. Centre Ave. Chicago, Ill.

Solidne obleke.

Našo največjo pozornost obračamo na izdelovanje solidnih oblek, kar pa pri prodajalcih na debelo pogrešamo, ker kupujejo obleke od tvorničarjev.

Predvsem je treba izbrati fino in trpežno blago in vzeti natančno mero, potem se še le prične z delom. To je pa pri nas v navadi.

Ovratniki izdelani na roke, pavolnata podlaga na ramenih, platnena podlaga na prsih jamčijo, da je obleka izdelana solidno. Take obleke se pa le dobi pri nas, kakor vsakovrstne uniforme, v čigar izdelovanju smo praveči mojstri.

Telefon — Canal 1198

Slovenci pozor!

Ako potrebujete odeje, klobuke, srajce, kravate ali druge važne reči za možke — za delavnik ali praznik, tedaj se oglasite pri svojem rojaku, ker lahko govorite v materinščini.

Cistim stare obleke in izdelujem nove

najnovješi modi in nizki ceni.

JURIJ MAMEK, 581 S. Centre Ave.

blizu 18. ulice Chicago, Ill.

Dr. M. A. Weisskopf

885 Ashland Ave. Telefon Canal 476

Uradne ure:
do 9. zjutraj
od 1. do 2. in
od 5.-6. popoldne

Urad 631 Center Ave:
od 10-12 dopoldne in
od 2-4 popoldne
Telefon 157 Canal.

DR. WEISSKOPF je Čeh, in odličen zdravnik, obiskujte torej Slovana v svojo korist.

Cemu pustiš od nevednih zobozdravnikov izdirati svoje, mogoče še popolnoma zdrave zobe? Pusti si jih zaliti s zlatom ali srebrom, kar ti za vselej dobro in po najnižji ceni napravi

Dr. B. K. Simonek
Zobozdravnik.

544 BLUE ISLAND AVE.
CHICAGO, ILL.

Telefon Morgan 433.